

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REISZ) KÖRÜLT

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77,
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy hóra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 400 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐTISZKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKEKRE:

Egy hóra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXIII. évt. 234. szám

Vasárnap, 1927 október 16

Paléologue megnyugtatója Romániát

„A magyar sajtó híre az első sortól az utolsóig koholmány”

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A külügyminisztérium sajtóosztálya közli, hogy Diamandi párisi román követ Paléologue volt francia külügyminiszterrel október 11-iki kelettel a következő levelet kapta:

Kedves barátom!

Bizonyos vagyok benne, hogy egy pillanatig sem teszed felelőssé a francia kor-

mányt az a bizarr tárgyalásokért, melyeket Allitól 1920-ban a magyar kormányval folytattak s melyek pár hét óta az anyai izgalmat keltették a magyarok közt. Ilyen tárgyalások sohasem folytak. Amíg pedig az aláírással ellátott hivatalos akták illeti, s a mely körül a magyar sajtó olyan nagy lármát csapott, az az első sorától az utolsóig hamisítvány.

A Magyar Távirati Iroda illetékes nyilatkozat alapján megállapítja, hogy mégis megérkezett a Paléologue jegyzék

Franciaország felajánlotta szolgálatait az utódállamok közötti tárgyalásokra — A jegyzéket Teleki akkori miniszterelnök vette át Fouchet főmegbízottól

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Paléologue ügy hullámai még mindig nem tudnak lecsillapodni, s a már elhangzott nyilatkozatok áradatában most megszólal újból a Magyar Távirati Iroda. Ez a nyilatkozat Paléologue-nak Diamandhoz írt levelére vonatkozik, amelyben Paléologue cáfolja, mintha az ő nevével elnevezett jegyzék egyáltalában létezett volna. Most a Magyar Távirati Iroda illetékes helyen szerzett értesülése alapján közli, hogy

1920 június huszonegyedikén Fouchet akkori budapesti francia főmegbízott Teleki akkori miniszterelnöknek egy jegyzéket adott át.

Ebben a jegyzékben Franciaország azt az erős meggyőződését fejezi ki, hogy az általános béke az utódállamok között csak úgy jöhet létre, ha az érdekelt államok kölcsönösen közreműködnek.

Franciaország ezért felajánlja fő szolgálatait a kisantánt és Magyarországnak között

minden olyan megmozdulásban, amelynek célja kiküszöbölni az ellenségeskedés minden okát. Ennek a lépésnek — mondja — a jegyzék — célja volna egyrészt orvosolni bizonyos gazdasági és néprajzi igazságtalanságokat, másrészt kiegészíteni a kisebbségek védelmének biztosítására létesített határozmányokat. Franciaország mindezekért kész Magyarország megkönnyíteni a szomszédokkal való tárgyalás megkezdését, hogy a forgalom kölcsönös szabadságára, a vasúti, postai és távirati közlekedés megkönnyítésére és különböző pénzügyi kérdésekre vonatkozólag a viszony méltányosan rendeztessék.

Nagyjelentőségű tárgyak fognak szerepelni az Erdélyi Róm. Kath. Státus közgyűlésén

A státus igazgatótanácsának évi jelentése részletesen számol be az elmúlt év működéséről, a kath. középiskolák válságos helyzetéről és az államsegély ügyéről

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erdélyi Római Katolikus Státus rendes évi közgyűlése október hó 20-án, csütörtökön délelőtt tartja meg Kolozsváron, a kegyesrendi piarista főgimnázium dísztermében. Reggel 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet lesz a kegyesrendiek templomában s utána 10 órakor gróf Majláth püspök elnökletével kezdődik a közgyűlés, melynek egyik legfontosabb pontját a különböző előterjesztéseken kívül a tanügyi és ezzel kapcsolatban az állami segélyezés ügyéről szóló jelentések fogják képezni.

A közgyűlés során felolvassák a státus 15-ös bizottságának évi jelentését, majd megteszik a különböző javaslatokat. A számvizsgáló bizottság bemutatja a zárszámadásról és költségvetésről szóló jelentését s végül a tanügyi bizottság teszi meg jelentéseit az iskolaügyekről.

A státus igazgatótanácsa már elkészítette évi jelentését, melyet tudomásvétel végett a közgyűlés elé terjeszt. Az igazgatótanács megemlékezik jelentésében az ideai katolikus nagygyűlésről, mely Erdély katolicizmusának a szívében, Csikmegyében impozáns megnyilatkozása volt a katolikus nép vallási és faji öntudatának. Az igazgatótanács jelentése anélkül, hogy levonna a csatolt területek többi katolikusainak érdeméről, megállapítja, hogy ezt a hitvalló nagygyűlést főleg a csiki katolikus székelység javára kell elkönyvolni. Kiemeli, hogy a katolikus gyűlés nagyfontosságú volt a katolikus autonómiát illetően is két szempontból. Először azért, mert az elfogadott határozati javaslatokkal sok ezer katolikus szolgált sikra a katolikus iskolák, valamint az iskolákért har-

Végre újra itt van, újra

a rég nem látott, s forrón visszakívánt parlament, melyben oly nagyszerű hűséggel van képviselve Románia népének igazi többsége, szellem és akarat. Újra itt van a nagy liberális gyűlekezet, mely a maga pártszervezetét tette meg az ország többségét képviselőnek, s ma mindenki azt akarná elhárítani és elfogadtatni, hogy valóban Románia alkotmányos, a nép szuverén hajlandóságából megválasztott kormányzópartja. De nem oda Budai! Mindjárt a parlament megnyitására első mozdulásánál ki kell hangsúlyozni, hogy ez a törvényhozás a maga látszó többségével és látszóalkotmányosságával merő illúzió, melyet a hatalom kuruzslói és varázslói a szabadságra hívatott nemzetet akarják megtéveszteni; hogy az igazi többség, melyet szabad választás hozhatott volna létre, megdermedten és lesújtottan ott szunnyad a népmilliók mélyében, s egy nagy elhatározástól, egy elhatározó mozdulástól várja a feltámadását. Ma ép oly kevéssé ismerjük el, mint a legelső parlamenti összeülés alkalmával a törvényhozásnak valóban képviselői jellegét, s ma is csak úgy tekintjük, mint a népek igazi akaratmegnyilvánulása ellenére létrejött hatalmi alakulatot melyből az alkotmányosság igazi erkölcsi fensőbbje hiányzik.

S ha ezt a kormányt és többséget, mely tovább játsza az alkotmányosdít és tovább játszik az alkotmánnyal, a román ellenzéki pártok, főleg a nacionalista-caranistapárt, a melynek a román népben valóban mélyrelyülő és messzeágazó gyökerei vannak, erőszak és visszaélések útján létrejött kormánynak és többségnek tekintik, melynek el kell tűnnie a hatalom elől, akkor nekünk magyar nemzeti kisebbségnek, melyet a szabadság és élet természetes lehetőségeitől is megfosztott ez az uralom, sokszorosan kell visszhangoznunk a milliók tiltakozását.

A parlament mostani újabb ülészakát ép oly passzív kényszerűséggel és bizalmatlansággal tekintjük, mint a legelső, mert kormánytól és többségtől, mely a hatalom bűnös megszerzésén kívül az elnyomás egész rendszerével sujtott erkölcsi és anyagi javainkban, továbbra sem várhatunk semmi jót, semmi megnyugtatót. Ez a parlament a maga liberális többségével csak antiliberális tevékenységre képes, s amennyire nemzetiszűnű kendőzése mögött a román nép valódi érdekei ellen való szándékok és cselekvések húzódnak meg, a felénk hintett barátsági csókok mögött is újabb meg újabb merényletterveket kell sejtünk. A kormánynak és többségének annyira természetévé vált a balkanizmus, annyira beleélté magát abba a gondolatba, hogy mint Allah és az ő prófétája, Románia és az ő liberális pártja, hogy elvesz az ország, mely Bratianu és Angelescu nélkül való, annyira át van itatva antialkotmányos és antiszociális hajlandóságokkal, hogy nem is képes az igazi alkot-

A lej mára emelkedett.

Száz lej Zürichben

3'225 svájci frank.

100 lej 0 625 dollár	1 dollár	161'25 lej
100 lej 2 shilling 7 p.	1 angol font	787'5 lej
100 lej — pengő	1 pengő	28'3 lej
100 lej 2'615 arany	1 márká	38'60 lej
100 lej 21'05 cseh kor.	1 cseh korona	4'7975 lej
1 svájci frank 31'20 lej		

Mai számunk 20 oldal

Iskola Alapítvány - Kolozsvári (Folytatás a második oldalon)

mányosság, a valódi népakarat, a hamisítottan parlamentarizmus útján járni. Ezt a kormány- és többségi abszolutizmust mely a parlamentarizmus bő köpenye alatt végzi tovább áldástalan munkáját — a mult ülésszak is csak újabb reakciót, újabb terheket, újabb csalódásokat teremtett — azzal a többszörösen lenyűgözött, de céljaiban és hitében szabad akarattal fogadjuk, hogy népünk jogaiért tovább is rendületlenül fogunk küzdeni, s a kormány fizikai erőhatalmának, eme agyaglábú Góliátnak a mi népi és nemzeti jogaink és igazságaink Dávidparittyáját fogjuk szégezni. Parlamentben és parlamenten kívül küzdeni fogunk a nemzeti kisebbségek jogaiért, a szabadság, egyenlőség és összhang uralmáért, mindazért, amit ma a kormányzat, óriási kárára az államnak, s magának a román népnek és nemzetnek is, megtagad tőlünk. Az igazság diadalát csak olyan kormány és parlament munkájától reméljük, melyet valóban a hamisítottan népakarat hozott létre, s amely komolyan számol azzal a nagyértékű erővel is, melyet Románia jelene és jövője szempontjából a nemzeti kisebbségek szabadsága, jóléte,

(Folytatás az első oldalról)

coló erdélyi katolikus autonómiák mellett. Másodszor fontos volt azért, mert határozottan kifejezést nyert az a régi gondolat, hogy amiként nálunk, az erdélyi püspöki megyében az autonómia hézagpótló alkatrésze az egyházi életnek, épügy rendkívüli erőt képviselne a többi püspöki megyékben, melyeket a katolikus nagygyűlés éppen ezért az autonómia megszerzésére nyomtatékosan fel is kéri.

A katolikus nagygyűlés világánál a katolikus státus évi közgyűlése első sorban nagy, testvéri ölekezés egy szent és isteni érzésben. Az autonómikus szellemben tartott státusgyűlés közös, szent elhatározás a katolikus iskolákért, templomokért, és a hit felviráztatásáért való magasztos, de nagy áldozatokat követelő munkára. Ilyen szellemben igyekszik teljesíteni hivatását az igazgatótanács, mely a jelenlegi nehéz viszonyok között a kialakult lelkiségéből merít erőt a státus ügyeinek intézéséhez.

Mit tartalmaz az igazgatótanács évi jelentése?

Az igazgatótanács terjedelmes évi jelentésében részletesen beszámol az igazgatótanács személyi ügyeiről, az egyházi építkezésekről, az új alapokról és alapítványokról, kimutalást nyújt a Fogarassy Mihály erdélyi püspök Lyceum Academicum alapítványának vagyoni állásáról, az egyházmegyei kántori nyugdíjalap vagyoni állásáról, a gimnáziumok államsegélyezésének ügyéről, az összes katolikus tanintézetek ezévi működéséről, az egyházmegyei iskolai nagybizottság működéséről, a különféle gazdasági ügyekről, az uradalmak és ezek jogi ügyeiről.

A hatalmas anyagot felölelő jelentésből kitűnik, hogy a státus nehéz viszonyok között és nehéz, küzdelmes munkával bár, de szép eredményeket ért el.

A gimnáziumok és az állami segélyezés ügye

Tudjuk, hogy a státus a magyar katolikus intézmények fenntartása érdekében verejtékes és küzdelmes munkát fejt ki, és támogatja a templomok fenntartását is. Legnagyobb és legfontosabb feladata azonban 7 gimnáziumnak és hét fiúnevelő intézetének a fenntartása, amely még a békeidőben is súlyos feladatokat rótt a státusra. A jelentésnek a gimnáziumok ügyéről szóló egyik pontja kimondja, hogy a státus a jövőben nem képes fenntartani ennyi középiskolát, legfeljebb csak háromat.

Az igazgatótanács éppen ezért a státus közgyűlésének felhatalmazását kéri a középiskolák kontingentálására

Ebben az ügyben a közgyűlés fog véglegesen dönteni. Természetesen ez nem jelenti a nagy nehézségek áran fenntartott négy középiskola beszüntetését, hanem csak azoknak átalakítását, átcsoportosítását célozza esetleg a jelenlegi középiskolák helyébe felsőkereskedelmi vagy ipariskolák létesítésével. Hogy melyik főgimnáziumok lennének azok, amelyeket ilyenformán átalakítanak, arról csak a közgyűlés megtartása után alakul ki tiszta kép.

További részében a jelentés ismerteti a tanulók statisztikáját. A tanulók száma a

Adego

45 és 48 védjegyű

a legjobb és a legtartósabban mosható

Tisztaselyem harisnya

kulturája jelent az ország számára.

A parlament új ülésszakát azzal a reménnyel és kívánsággal üdvözljük, hogy az utolsó leend liberális lobogó alatt, s a következő már a népakarat jegyében fog összeülni.

hét gimnáziumban 1788 volt vagyis harminc hattal kevesebb az előző évinél, osztályvizsgát azonban csak 1732 tanuló tett. Ezenkívül pedig az érettségi és felvételi vizsgák is lényegesen hozzájárultak a létszám csökkenéséhez.

Sok nehézség merült fel az elmúlt év folyamán a tanügyi hatóságok részéről is, valamint az egyes súlyosabb kormányhatósági intézkedések körül, melyek a kisebbségi középiskolákat egyre a válság felé sodorják. Ezzel szemben a már annyiszor vitatott állami segélyezésben még mindig nem részesültek a kisebbségi középiskolák.

A jelentésnek erre vonatkozó része ismerteti azokat a tárgyalásokat, amelyeket az iskolafenntartó egyházak folytattak az előző kormánnyal és az Országos Magyar Párttal karöltve, a felekezeti iskolák államsegélye ügyében. Köztudomású az is, hogy a tárgyalások eredményeként folyósítandó államsegély összegében is megállapodás történt s az ügy végleges elintézése odáig haladt, hogy a megállapított államsegély kiutalása is küszöbön volt.

A váratlanul bekövetkezett belpolitikai fordulat, a liberális kormány kinevezése teljesen új helyzetet teremtett minden téren és halomra döntötte mindazokat a reményeket, amelyeket az iskolafenntartó egyházak fűztek az államsegély megszerzéséhez, hosszú és nehéz lefolyású tárgyalások után. A jelenlegi kormány ugyanis nem tartotta magára nézve kötelezőnek az előző kormány idevonatkozó intézkedéseit és megtagadta az államsegély folyósítását.

Természetes, hogy ilyen körülmények között lehetetlenség volt az egyházaknak teljesíteni a magánoktatási törvény idevonatkozó szakaszának intézkedését, amely tudvalevőleg előírja, hogy a tanárok fizetését az állam szolgálatában levő tanközegek fizetésével egy nivóra kell emelni.

Mindezek ellenére azonban arra való tekintettel, hogy a békeszerződés és az alkotmánytörvény félre nem magyarázhatólag előírja a kisebbségi intézetek méltányos anyagi támogatását az állam részéről, az államsegély követelések további álláspontját nem adhatják fel az iskolafenntartó egyházak és ezért a jövőben is mindent el fognak követni annak megszerzése érdekében.

A jelentés végül beszámol a státus gazdasági ügyeiről. Ebből megállapítható az a gazdasági leromlás, amely a birtokok kisajátítása folytán a régi nagy gazdaságnak csaknem teljes leépítését vont maga után. A státus azonban szorgalmas munkával és takarékoskossággal itt is a viszonyokhoz képest meglepő eredményeket mutatott fel. Végül megemlékezik a jelentés a Szociális Misszió működéséről, mely az ő rendszerbályaival példásan látta el feladatát.

Az igazgatótanácsnak a státusi közgyűlés részére készített évi jelentése tehát élen ken tárja fel azt a súlyos válságot, melyen a státus az utóbbi években átment, de egyben felmutatja azt a gigászi munkát is, amely a státus igazgatótanácsa fejtett ki az erdélyi magyar katolikusok jövőjéért.

A hirdető meg fogja Önnek köszönni, ha megrendeléseknél vagy érdeklődéseknél megnevezi a Brassói Lapokat.

Összeül a magyar parlament

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar képviselőház őszi ülésszaka október tizenharmadikán nyílik meg. Ugyanezen a napon kezd meg üléseit a német birodalmi gyűlés.

Megismétlődött a középeurópai földrengés

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az osztrák főváros környékén a szombati földrengés megismétlődött hétfőn éjjelkor és kedd délután. A földlökéseket Kaposvárt is érezték, hol földalatti moraj kísérte. Romában szintén jeleztek a készülékek kisebb földlökéseket. Belgrádban három kisebb földlökést észleltek, melyek semmiféle kárt nem okoztak.

SOCIETATE ANONIMA POST

M. NEUMANN

BRASOV

Amerikai hitelrendszerünk minden hitelképes ember igénybe veheti.

Kérje hitelynyomtatványunkat.

SOCIETATE ANONIMA POST

M. NEUMANN

udvari szállás.

Próbálja meg a

Dr. Dralle-léle

MENTA

szájvizet

Megóvja a fogak egészségét és gyöngy-csillogást ad nekik.

Ize kellemes, aromatis és frissítő, fertőtlenítő és szagtalanító hatása erős és tartós.

Erősíti a foghúst és a lazán álló fogakat.

Allandóan ezt fogja használni!

Elfogták Fehér Konstantin gyilkosát

A gyilkos több társával együtt végzett áldozatával, hogy kirabolja

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósító-jától.) Ismeretes az a borzalmasan végrehajtott gyilkosság, amelyet néhány nappal ezelőtt a bukaresti Belu temető mellett követtek el, s amelynek áldozata Fehér Konstantin marosvásárhelyi származású munkás, aki tizenhárom lejjel a zsebében indult el hazulról. A rendőrség a hulla felfedezése őt a legérélyesebb nyomozást indította meg, s teg-

nap éjszakára ezt a munkát siker koronázta. A gyilkost

egy fiatalember személyében letartóztatták, akiről kétségtelenül megállapították, hogy cinkosaival együtt gyilkolta meg Fehér Konstantint tisztán rablási célból.

A csendőrség a nyomozás érdekében nem hozza nyilvánosságra a gyilkos nevét.

Hamis tükörben mutatják be a romániai kisebbségi sajtót

A Brassói Lapok nemzeti és elszigetelő iránya

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósító-jától.) A latin sajtó bukaresti kongresszusa alkalmából a fővárosi újságszervezet titkársága ismertető könyvet adott ki a román sajtóról. A tetszetős formájú kis könyv előfőjében a román újságírás első uttoróinak, Radulescunak, Asachinak és Barižnak emléket idézi fel, majd a román sajtó történetét ismerteti tömören. A hazai sajtó mai állapotáról számolva be, a szerkesztő, nemcsak pusztán statisztikát és a román újságok fejlődését méltatja, hanem — nyilván a latin sajtó képviselőinek kellő tájékoztatására, — a hazai kisebbségi sajtó nagy és szabad virágzását is, mint a román türelmesség bizonyosságát kiemeli. Ezzel szemben hiányát érezzük a kisebbségi sajtó helyzetének emeltendős és glóriifikálása mellett a cenzúra általános és részletes méltatásának, valamint ama sokféle nehézségnek, mellyel a kisebbségi újságoknak, mint ilyeneknek, küzdeniök kell ama hátrányos megkülönböztetésnek, melyben a kisebbségi újságírás részesül, s ami folytonos bizonytalanságnak és gyanúsításnak, mellyel a hatalom és a többségi sajtó — a román sajtó — szembeállítani.

Először, mert a magyar impérium alatt a román sajtó is virágozhatott, ha akart és ha tudott, másodszor, mert a mi tömeg sajtóperünk, a cenzúra, s akárhány lapbetiltás is negatív virágzást és gyönyörűséget jelentenek. Az az impozáns statisztika pedig, hogy az erdélyi románok vezéreit annak idején két év alatt összesen 124 évi államfogházra és 100 ezer koromára ítélték, nagyon kevésbé imponálhat, ha figyelembe vesszük (azonkívül, hogy ez a statisztika már a számadások csoportosításában is tévedhet), hogy a mi írásaink és az akkori románok írásai közt roppant nagy a különbség. Az akkori magyar ítéletek olyan államellenes igazságoknak szólnak, melyekhez hasonló romániai magyar lap utján elő nem fordult. Ellenünk ellenben igazán bagatel dolgok miatt osztják a sajtópereket. Ha egy csendőrmesterről megírta a Br. Lapok, hogy brutalitást követett el, ami tény volt, — sajtóper. Sajtóper a Brassói Lapok ama ve-

zércikke miatt, hogy Angelescu durván bánt a magyar egyházak nála járt képviselővel; sajtóper, mert vezércikkünkben a rifkabülok szabadságharcát méltattuk, sajtóper a parlament munkásságának jámbor kritikája miatt, sajtóper mert valamely panamistának a tyukszemére léptünk stb. stb. Ami pedig a számokat illeti, nos, ha figyelembe vesszük, hogy

1919 óta máig hány magyar újságíró és hány hónapig ült nyomozó vizsgálati fogságban, míg ítéletre került a sor, vagy mint alaptalanul vádlottakat szabadon bocsátották,

ezek vizsgálati fogságának ideje többet fog kiadni, mint az egykori román elítéltek leült fogházbüntetése.

Es ne felejtse a tisztelt összeállító és szembeállító, hogy a magyar érában a sajtódeliktumokban esküdtsek ítélkeztek, s hogy a büntetés államfogházra szült, melyet az elítélt román újságíró vagy politikus igen kellemesen, jó körzetben tölthetett el, míg most nálunk... de erről jobb nem is beszélni.

Azonban ezt a választ nem az ellentét kitágítása végett adjuk, hanem csak az igazság tárgyilagosa megállapítása végett. Egyébként még elismerésünket kell kifejeznünk a La presse roumaine (Román sajtó) írójának, hogy a Brassói Lapokat megkülönböztető figyelemben részesítette. Összes hazai magyar lapjaink közül a nagy romániai sajtóorgánumok során csak a Brassói Lapok címfejt közli és kiemeli, hogy a Brassói Lapok népszerű orgánus, mely a magyar párt elveit tükrözi vissza, de nemzeti és elszigetelő irányzatú, melynek a maga tizenegyezer példányszámaival a székelvényre van nagy befolyással.

Az elismerésben természetesen kicsinyítés is foglaltatik, mert ahogy kisebbnek tűnteti fel ez a közlés a Brassói Lapok példányszámát a valóságnál, éppenugy kisebbnek mutatja a Brassói Lapoknak befolyását is annál, amelyet a legmagyarabb erdélyi lap Románia egész magyarságára osztatlanul gyakorol.

A polgárok káraiért az az állam felelős, amelynek területén a károsodás történt

A nemzetközi kártérítési jog rendezése

GENF. (A Brassói Lapok tudósító-jától.) A Lausanneban székelő nemzetközi jogi intézet, amely James Brown-Scott amerikai jogtudós vezetése alatt működik, elaborátumot terjesztett a nemzetközi kártérítés ügyében a népszövetség elé. Ez az elaborátum különös érdeklődésre tarthat számot most a román-magyar birókper következtében és ezért a Brassói Lapok genfi levelezője a következőkben szükségesnek tartja ismertetni: — A nemzetközi jogi intézet a nemzetközi jogot azon államok felelősségének alapján kívánja felépíteni, amelyeknek területén akár békeidőben is, idegen államok polgárai

személyes vagy dologi károkat szenvedtek. Ennek az elvnek megfelelőleg a következőket javasolja:

1. Minden állam felelős azokért a károkat, amelyeket saját területén idegen állampolgároknak valamely nemzetközi kötelezettségekkel ellenkező akcióval, vagy késedelemmel okozott.

2. Az állam azonban nem felelős egyes polgárainak kárt okozó cselekedeteiért, kivéve azokat az eseteket, amikor bebizonyítható, hogy az állam elmulasztotta az ilyen cselekedeteket meggátoló rendszabályokat. k

3. Az idegen állampolgároknak legalább

is olyan joguk van kárpótlásra, mint az illető állam saját polgárainak.

4. Az állam mint olyan főként a következő esetekben felelős:

a) Ha nem rendelkezik törvényszékekkel az idegen állampolgárok jogainak biztosítására,

b) Ha a törvényszékek az idegenek elől el vannak zárva,

c) Ha az ottani törvényszékek az idegenek számára nem nyújtanak kellő biztosítékot igazságos ítélkezésre.

5. Az állam abban az esetben is felelős ha bebizonyítható, hogy törvénykezése rossz akaratlan viseltetik idegenek iránt, ugy általános értelemben, mint bizonyos államok polgáraival szemben.

6. Az állam forradalmak és polgárhábo

Ha Bécsbe jön szálljon meg a HOTEL NEW-YORK-ba. WIEN.

Magyar kereskedők találkozóhelye. Modern konfort. Központi fűtés. Folyó hideg- és meleg víz. Fürdő. Hall. Rádió.

II. Sperl G. 5. Ót percre a Stedhanplatz től Tulajdonos Carl Geiringer. Egy ágyas szoba 5 Schillingtől fel fele

ruk esetén okozott károkért nem felelős, csupán abban az esetben tartozik kárpótlással idegeneknek, ha saját polgárainak is kárpótlást fizet.

7. Az állam felelőssége nemcsak a kártérítési kötelezettségre terjed ki, hanem az elégtételadásra azon államokkal szemben is, amelyeknek polgárait károsodás érte.

8. Valamely állam, mint olyan más állam ellen nem indíthat kártérítési pert addig, amíg a károsult személyek nem merítettek ki az összes jogi eszközöket követelésük érvényesítésére.

9. Az államok kötelezik magukat, hogy minden esetben előbb egy nemzetközi vizsgálóbizottság elé terjesztessék. Azután kötelező egyeztetési eljárás következik és ha ez nem jár eredménnyel, úgy az illető államok kötelesek valamely nemzetközi döntőbírószághoz itéletének alávetni magukat.

10. Az államok kötelezik magukat, hogy semmiféle rendszabályhoz nem folyamodnak addig, amíg a felsorolt összes jogi eszközök nincsenek kimerítve.

A Brassói Lapok genfi tudósítójának értesülése szerint a népszövetség a fenti elhatározást letárgyalására külön bizottságot fog delegálni.

MERCEDES-BENZ

6
cylinderes

8/38 HP.

12/55 HP.

AUTOMOBILOK

Olajszűrő, benzinszűrő, levegőszűrő, önműködő olajozó az alváz minden részében, 4 kerékfék.
A Mercedes-Benz karosszériájának elegáns vonala messze kiemelkedik a többi kocsik közt.

Romániai vezérképvisező: Ing. N. T. Gorodezchi București.

Kiállítás: Calea Victoriei 89.

Garda: Lucaci 31.

Mi minden nem valósult meg 1927-ben mind- abból, amit a jövőmondók bejósoltak?

Horoszkópok, amelyek nem váltak be

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítója től.) Minden esztendő elején, még a legnagyobb és legkomolyabb világlapok is, közlik olvasóikkal a hivatásos és illetékes jövőmondóknak a következő esztendőre felállított politikai és gazdasági horoszkópjait. Ed dig azonban még senkinek sem jutott az eszébe, hogy ellenőrizze, vajjon ezek a jóslatok mind beváltak-e? Amikor Madame Thébes, a híres párisi jósnő meghalt, igen sokan szerették a jóslás terén a vezetést elnyerni, de hát, ugyánlázik, nem sikerül.

Egy német újságolvasó most német alapossággal megállapította, hogy az 1927-re adott horoszkópok mennyire teljesültek.

Elsősorban Oroszország. Angol, francia és német asztrológusok szinte kivétel nélkül bejósolták a szovjetbirodalom biztos összeomlását. Andoux és Radetzky asztrológusok Oroszország számára véres forradalmat jósoltak, amely évekre bizonytalanná tette volna Oroszország sorsát, míg egy polgári uralom végre megerősödik. Miután azonban a Stalin-Trockij féle ellentételen kívül alig rázta meg valami a szovjetet most októberig, nagyon kell sietniük az orosz felforgatóknak, hogy az 1927-re esedékes forradalmat megcsinálják.

Valamivel sikerültebb jóslat volt az angol Withcombé, amely nagy ipari sztrájkot jósolt be, amely Anglia iparát hónapok ra megbénítja. Tényleg Angliában ez évben nagyobb arányú szénmunkássztrájk volt. De a Withcomb által bejósolt börtöncrabból már semmi sem lett, s remélni lehet, hogy ezután sem lesz belőle semmi. Elmaradt a francia Andoux ama jóslatának teljesedése is, amely a francia franknak óriási emelkedést jósolt. De elmaradt annak a harmadik francia jóslásnak a teljesedése is, amely szerint egy francia mérnök olyan találmánnyal lép a világ elé, amely a villamos-technikában felforgató jelentőségű lesz.

Volt azonban egy német asztrológus, Al. N. Grimm, akinek egyik jóslása beteljesedett. Egyik prognózisában ezeket írta:

— Julius 18-án az egyik világ számára kritikus események történnek. Ez a hónap 31 talában az izgalom, nyugtalanságok, háborús bonyodalmaknak hónapja lesz, amikor nagy tüzesetek, robbanások és földrengések fogják nyugtalantani főként Európa déli részét. Az általános nyugtalanságok

Aldott állapotban lévő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserű víz használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. Az újabbkori gyógyítás főképvisezője a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalommentesen hatónak találták. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és tüzserüzletekben.

után azonban a mostani kormányok talán erősebbek lesznek, mint valaha.

Ha ez a prognózis nem is beszél kifejezetten Ausztriáról, mégis a bécsi július 15-iki események dátumát majdnem pontosan eltalálta. Viszont nem teljesedett Withcombnak az a másik jóslata, hogy Németország és Ausztria csatlakozása az év első felében megtörténik.

Paulus asztrológus nagy eseményeket jósolt Németország számára az 1927. február 28 és március 22-ike közti időre, amelyek Németország helyzetét megjavítják.

Sajnos, nem történt semmi különös sem ezen idő alatt. Az a nagyarányú indus forradalom, amelyet Andoux jósolt Nagybritannia számára, szintén elmaradt eddig.

Ellenben a kínai eseményekről, amelyek az egész esztendőben izgalomban tartották a világ politikusait, egyik asztrológus sem szólt egyetlen szót sem.

Ami pedig az időjárásjóslatokat illeti, állapítja meg az alapos német, azokból abszolút semmi sem következett be. Viszont nem jósolta meg senki az időjárás zordsága miatt bekövetkezett sok katasztrófát, vasúti és repülőgépszerencsétlenséget. Kiderült, hogy amilyen érdekes dolog a jóslás, annyira nem állnak rendelkezésre biztos eszközök. S ez az egy körülmény a vigasztaló akkor, ha a próféták rosszat jósoltak. Hiszen mindig másképpen történik, mint a hogyan mi emberek számítottuk.

Kolozsvárra csak a magyarok után kerültek szász telepések

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítója től.) A város főterén, a Szt. Mihály templom közelében már hetek óta folynak az ásások, mivel a városrendező bizottság autóbusz megállóhelyet és földalatti illemhelyet akar itt építtetni.

Ásatás közben a templom szomszédságában szenzációs leletekre bukkantak. A föld alatt talált koponyák, ékszerek s egyéb tárgyak azt igazolják, hogy e helyen már 5000 évvel ezelőtt temető volt. Sőt a római világból Napoca város egy részének érdekes romjai is előkerültek.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület igazgatója dr. Herepey János az ásások eddigi eredményéről a következőket jelentette ki:

Három méter mélységben római házak

maradványai tűntek elő. A romok között Ferra siglata nevű edények kerültek felszínre, amelyek nagyon ritkák és értékesek, mert ezeket az edényeket csak Rómában tudták készíteni. Találtunk Árpád-ház korabeli ezüst hajkarikát is, melyeket eddig fülbevalóknak tekintettek. Ezeket az ékszereket nem a germánok, hanem a turáni törzsek főként a magyar nép női viselték. Ebből viszont az következik, hogy a mai Kolozsvár a népvándorlás után magyarul lakott hely volt, körülbelül a tatárpusztításig. A szászokat tehát később telepítették ide, valószínűleg a feldúlt, összerombolt és magyar lakosaitól kipusztított város újjáépítésére. Még több Árpád-ház korabeli, tisztán magyar lelet került felszínre, mely Kolozsvár régi homályos múltjára egészen új fényt derít.

Mi igaz a Sardev-ügyből?

A Sardev-vállalatot nem vonták meg a koncessziót

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítója től.) A bukaresti, de az erdélyi lapok, köztük a Brassói Lapok is közölték, hogy a Sardev menetjegy irodánál visszaélések történtek, sőt azt is közölték a lapok, hogy menetjegyhamisításnak jöttek a nyomára. A Sardev most megcáfolja a közölt híreket s kijelenti, hogy nem igaz az, mintha az államvasutak kárt szenvedtek volna, nem igaz az, hogy a Sardev koncesszióját megvonták, nem igaz az sem, hogy román menetjegyeket elkövettek volna, végül nem igaz az, hogy menetjegy hamisítások történtek. Ellenben igaz a következő három tény: Először: az államvasutak megbízottai által tartott és a Sardev által kért revízió alkalmával megállapított nyert, hogy a romániai vasutak kármentességében hiány mutatkozik. Másodszor, hogy ezt a megállapított hiányt annak felfedezése után huszonegy órában belül a Sardev fedezte, anélkül, hogy az államvasutak megbízottainak megállapításait előbb felülvizsgálta volna. Harmadszor: a román szelvények felülvizsgálata eddig nem mutat fel differenciákat. — A Sardev még megjegyzi, hogy az egész ügy a Sardev-központjában az egyik tisztviselő által elkövetett sikkasztásra vezethető vissza.

Ki akar érettségizni?

Gimnáziumból vagy kereskedelmiből osztályvizsgákat tenni? Irjon azonnal

Boross-Gárdos tanintézetnek, Budapest VIII., Rákóczi-ut 57/a. — Teljes siker.

Elegáns és jutányos áru
kalapokat, kesztyűket és kötöttáru
kaphat a
WIENER CHIC-nél
Brassó, Kapu-utca 32.

Elixir Pangaduine ??? Csukamájolaj,

likőr formájában, izo nagyon kellemes, hatása
négyyszer olyan erős, mint a közönséges csuka-
májolajé, nem okoz gyomorrendellenességeket

Feltalálójá J. BOUILLOT, aki ezzel befejezte ARMAND GAUTIERE dr.
a párizsi orvosi fakultás vegytan professzorának kutatásait

Az ELIXIR PANGADUINE-t ajánlják a legnagyobb
francia orvosi tekintélyek

Kapható az ország minden drogériájában és gyógyszerárúháiban
Romániai vezérképviselő: GEORGES VERGLAS, București, Precupești Vechi No. 1.

Az Osservatore Romano a pápai állam visszaállítását követeli

**Az egyháznak szüksége van a pápai államra, hogy
kifejtse szellemi tevékenységét**

ROMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.)
A Vatikán lapja, az Osservatore Romano,
szencziós cikket közöl, amelyben a követ-
kezőket írja:

— Nem látjuk be, miért ne alkothatná
meg Olaszország újra a pápai államot, a
melyre szüksége van az egyháznak, hogy
világszerte kifejtse szellemi tevékenység-
ét. Annak idején Olaszország ridegen meg-

semmisítette ezt az államot, most alkalma
volna azt helyreállítani, annál is inkább,
mivel a pápai állam semmiféle kárt sem
okozhatna Olaszországnak.

A cikk óriási feltűnést keltett, főként
azért, mert ötven éve nem történt meg, hogy
a Vatikánhoz ilyen közel álló helyről ilyen
világosan foglalkozzanak a kérdéssel.

Az American Girl kénytelen volt leszállni a nyílt tengeren

Amsterdami szikratávíró szerint Baren-
drecht nevű holland gőzös látta az American
Girlt, amint a tengeren hanyódot. Nyugati
hosszúság 19 fok, északi szélesség 46 foka tá-
ján, az Azori szigetektől mintegy 500 mér-
földre. A repülőgépet tegnap délelőttrevár-
ták Párisban, de hogy nem jött, minden-
ki szerencsétlenségre gondolt. Ezt megerő-
sítette az amsterdami szikratávíró jelentése
is azonban később Ruth Eldert is közölte,
drót nélküli távirón az Associated Press
párisi fiókjával, hogy a nyílt oceanon kény-
szérült leszállni, mert a gép olajvezetéke
megsérült. A leszállás egy holland gőzös
közvetlen közlésében történt. American Girl
utasai épek és egészségesek.

A D 1220 újra startol

Brunshubeli jelentés szerint a D 1220
sz. vízirepülőgép, mely tegnap a hűtőbe-

rendezés elomlása miatt leszállni kénysz-
erült, kijavította gépét s ma újra startol. Még
ma el akar jutni Amsterdami, onnan ked-
vezőtlen időjárás esetén Lisszabonon át eu-
rópai körútra indul, ha pedig az időjárás
kedvező lesz, akkor az ocean fölött ameri-
kai utra indul.

**Egy hollandi gőzös
felvette az American Girl
utasaít**

Párisból jelentik: Wahrendecht holland
gőzös az oceanon leszállni kényszerült Ame-
rican Girl utasaít, Ruth Eldert és Halder-
mann kapitányt felvette fedélzetére. A gőzös
Amerika felé tart s így az amerikai piló-
tákat vissza viszi.

Szombaton közlik a váradi hitelezőkkel a Szudrics-Petroszi cég szanálásának feltételeit

**Stern Odön aktivái felülmúlják a passzívákat — Harménapi morato-
riumról van szó a cég számára**

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudó-
sítójától.) Országszerte nagy feltűnést keltett
az európai hírú Stern-konzern bukásának
híre, amely budapesti jelentések alapján
vált ismertté. A mammoth vállalat tulaj-
donosa és főreszvényese, dr. Stern Odön
egyike volt a régi Magyarország legkivá-

lább közgazdasági férfainak, aki még a
békeidőben vetette meg nagyvállalatainak és
mérhetetlen vagyonának alapjait. Stern
Odön a háború alatt alapította a Stern De-
zső-féle vállalatot, amely tűzfát, épületeit
és műbutorfát termelt és egyike lett a leg-
rentábilisabb és legtokeerősebb vállalatok-
nak. A cég tulajdona a Szudrics-Petroszi-
féle hatalmas, 5000 hold bükkerdős favá-
lalat, amely 60 millió lej értéket képvisel.

Nagyváradon hatalmas fűrészüzeme van
a cégnek, s 17 hold területet foglal el. Stern-
neknek Váradon és Pesten is hatalmas bér-
paloták vannak, s maga Stern Odön dr.,
aki egyike a legműveltebb kulturálisnak,
két évvel ezelőtt negyven milliárd magyar
korona vagyonnal ment fel Pestre és onnan
intézte vállalati vezetését.

A cég fizetéseképtelenségét hír szerint az

Hotel Carol

București,
Strada Lipscani 12

100 szoba

**Teljesen
átalakítva**

Kádfürdő, IM
Telefon a szobákban
Új adminisztráció.

okozta, hogy Stern Odön rossz üzletet csinált, mikor a Magyar Általános Hitelbank-
tól átvette a Szudrics-Petroszi fátelapet és
ezen kívül a konjunktúra idején is túlhaj-
tott vállalkozások aláásták a céget, főleg
az uszarakmatra felvett kölcsönök, ame-
lyek között egy százezerdolláros kölcsön is
szerepel.

Azonban a cég aktivái felülmúlják a
passzívákat, a Szudrics-Petroszi vállalat
szanálása minden súlyosabb következmé-
nyek nélkül megtörténhet s valószínű, hogy

a hitelezők megadják a cégnek a
harménapi moratóriumot,

amely alatt Sternék rendezik ügyeiket.

A váradi hitelezőket szombat délutánra
hívták össze, s a Szudrics-Petroszi cég
szanálásával Szőke Sándort, a Pesti Ma-
gyar Kereskedelmi Bank nagyváradi fiók-
jának igazgatóját bízták meg.

Ertesülésünk szerint a főhitelezők is le-
mondanak követeléseik 40 százalékaról és
megelőgszenek a 60 százalék arányos rész-
letekben való kiegyenlítésével.

DUBIED sváici gyárimány!

trikotage gép

a legjobb és a legpraktikusabb. Nagy küld-
mény gép érkezett minden méretben. Eladás
gyári árban. Díjtalan betanítás, rövid időn belül.

Kérje a 6. számú árjegyzéket.

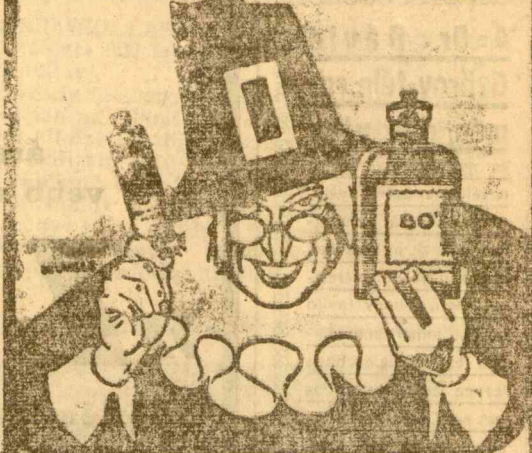
Képviselet és állandó raktár:

Frafil Abadjiemi

București, Str. Oituz (Covaci) 34 sz.

Használja lenyémünkkel és szírvizünkkel

BOTOT

**A világ
legrégibb márkája!**

Képviselet: E. L. A. K. București, Str. Ballistai 14

Szimpla és dupla
gummi köpenyek
reklámárakon csak a
Fabrica „BERNHARD”
cégnél kaphatók, București, Strada Șelari 10, Etaj
Telefon 65/60.
Engros és detail eladás.

Október 16-án droguista-kongresszus lesz Brassóban

Mi a kongresszus programja? — Állásfoglalás az egészségügyi törvény sérelmes rendelkezései ellen

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hirt adtunk már lapunk hasábjain arról, hogy az Erdélyi és Bánsági Droguistaszövetség rendezésében október hó folyamán droguista-kongresszus lesz Brassóban. A kongresszus, miként értesülünk, e hó 16-ára már összehívást is nyert s azt a jövő vasárnap, délelőtt 9 órai kezdettel tartják meg a brassói kereskedelmi és iparkamara helyiségében. A meghívót az összehívást rendező szövetség és a rendezőség nevében Farkas István elnök (Nagyvárad), Fodor Viorel ü. v. alelnök (Kolozsvár) és Rózsa Mór vezértitkár (Kolozsvár) írták alá. Bizonyosságot annak, hogy a szervezkedés a mozgalom kereteiben nemre, fajra és vallásra való tekintet nélkül az összes erdélyi és bánsági droguistákat magában foglalja, lévén az elnök és vezértitkár magyar, illetve zsidó, az ü. v. alelnök pedig román.

A kongresszus előkészítő munkálatait Tatay Sándor kolozsvári iparkamaraai titkár s az összehívást eszközöző droguisták kezében koncentrálva hetek óta folynak. E munkálatokról az információk szerzése végett nála megjelenő munkatársunknak Tatay titkár a következőkben adott a nyilvánosság számára felvilágosítást:

A kongresszus 16-án tényleg meglesz. Eddig az erdélyi és bánsági droguistáknak jóval több mint fele, köztük magyarok, románok, szászok, zsidók jelentették be feltétlen részvételét. A Romániai Droguista Szövetség is több delegátussal képviselteti magát a kongresszuson. C. P. Jordanovici elnök vezetésével Kolozsvárról valamennyi droguista meg fog jelenni Brassóban. A jelentkezések száma napról-napra nő. A résztvevőket a rendezőség fogja elszállásolni. — Brassóban az elszállásolást a Kráfft és Herberth droguista cég végzi. Remélhető, hogy a megjelenők számára utazási kedvezményt is biztosíthatunk, mert ennek megadását az államvasutaktól előterjesztésben kértük.

A jelentkezések nagy száma és az általános érdeklődés arra mutat, hogy a Droguista Szövetség és a kongresszus munkájára komoly szükség van. Bizonyossága ennek a kongresszusra összeállított magas színvonalu programja is, amely a szakmai kérdések legfontosabbjait öleli fel magába. A tárgysorozatot különben a következők: 1. Elnöki megnyitó és testületi belépés a Romániai Droguista Szövetségbe. 2. Az index-törvény tervezete. előadó Rózsa Mór (Kolozsvár). 3. Az egészségügyi törvény droguistákra vonatkozó részének módosítása, előadó

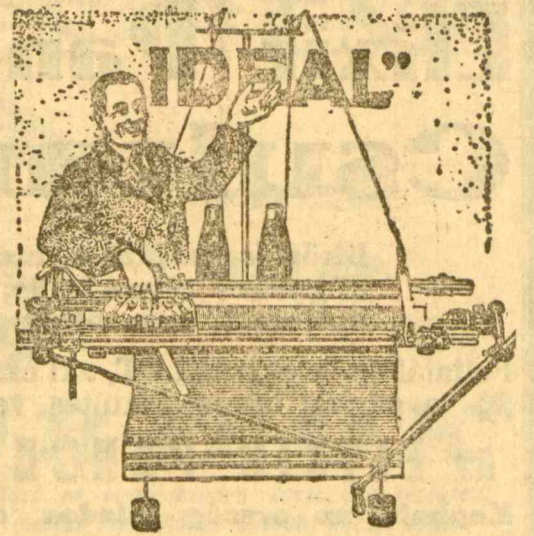
Farkas István (Nagyvárad), 4. Testületi közszellem, kölcsönös segélyegylet és biztosítás, előadó Leitersdorfer Sándor (Kolozsvár).

A tárgysorozat első pontja az Erdélyi és Bánsági Droguista Szövetségnek az erőteljes Romániai Droguista Szövetségbe való testületi belépését fogja kimondani. Erre a fuzióra a szakma érdekeinek energikus és egységes megvédése céljából feltétlenül szükség van. A második pont, az index-törvény tervezete: az egészségügyi törvényben előírt és a droguisták által árusítható egészségügyi cikkek pontos és a droguista-szakma kívánságait mindenben kielégítő indexének visszaállítására vonatkozik.

A harmadik pont határozati javaslata a közegészségügyi törvénynek a droguisták érdekeit sérelmesen érintő rendelkezései ellen emeli fel szavát. Ma a droguisták ügyeit nem droguista állami inspektor, hanem gyógyszerész inspektor intézi, ki a szakma ügyeit kevésbé érti és talán idegenül is áll azokkal szemben. Drogeriát ma csak 200 lépésnyi távolságban lehet nyitni valamely gyógyszer-tártól, ami különösen a városokban, ahol rengeteg új gyógyszertár nyílt és nyílik állandóan, nemcsak új drogeriák nyitását teszi lehetetlenné, de még jóformán a régiéket áthelyezését is. Ugyanakkor gyógyszertár bármikor és bárhol nyitható a kellő hatósági engedéllyel. A droguista-cikkek gyártását, forgalmazását stb. is gyógyszerészek végzik, szakképzett droguisták helyett. Az egészségügyi törvények ezenkívül még számos, e szakmára sérelmes rendelkezése van, ami ellen a kongresszus tiltakozni és azok módosításáért sikra szállni kíván. Ami a testületi közszellem megerősítésének, valamint a kölcsönös segélyegylet létesítésének és a köri biztosítás bevezetésének gondolatát, illetve szükségét illeti, azt talán felesleges is bővebben kifejteni.

A kongresszusra különben a legnagyobb lelkesedéssel megyünk le. Reméljük, hogy Brassó városa, amely vendégszeretetének már számtalan kongresszuson adta megfellelő jelét és bizonyosságát, minket is szívesen fog látni.

Ugy gondoljuk, hogy az a megnyugtató kijelentés, amit egy irányban Brassó nevében formális megbízás nélkül tettünk, a kongresszus alkalmából Brassó városa és közönsége által a legvendéglátóbb megerősítést fogja nyerni. Annál is inkább gondoljuk ezt, mert tudunkkal a brassói szakmabeliek is nagy ügybuzgalommal és szeretettel készülnek a vendégek fogadására és a kongresszusra.

Trikó kötőgépek 2567

„IDEAL”

Mühlhausen (Elsass) a leg-tökéletesebb modell

minden nagyságban újból kapható bámulatos olcsó áron a gyári lerakathál:

Mantel és Weismann

București, Str. Gabroveni No. 24.

szus lebonyolítására, ami mindenképpen értehető is, hiszen talán a szakmai fejlődés új útjait egyengetik csak munkájukkal ezen a téren is.

Ujra felállítják a párisi Sorbonne magyar tanszékét

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A párisi Sorbonne az az egyetlen főiskola, ahol a világ összes nyelve és irodalomtörténete katedrát kapott, még pedig olyképp, hogy az élőnyelvek nemzetének államkasszája 75 százalékban vállalta a tanszék finansziát. tehát a tanár javadalmazását, a felszerelést, könyvtárat, az esetleges kutatások költségeit, stb. Volt ilyen tanszéke a magyar nyelv és irodalomtörténetnek is Párisban egész a háború kitöréséig, amikor is oda kinevezett magyar professzor: Eisenmann Lajos fenntartás nélkül csatlakozott Benes Eduard egyetemi tanár, jelenlegi cseh külügyminiszter akciójához és megcsinálta magyar sorbonnei professzori minőségben a — politikai jellegű és azóta cseh propaganda centrummá lett Insitut Slave-t.

A politikai konszolidáció után már igen sok esetben felmerült az a francia kívánság, hogy állítsák fel újra a Sorbonne-on a háború óta szünetelő magyar tanszékét és ebben az ügyben már számtalan tárgyalás is folyt a magyar és a francia kultuskormányok között. Megegyezés eddig azért nem jött létre, mert a Sorbonne tanári kara arra az álláspontra kényszerítette a hivatalos francia tényezőket, hogy a magyar tanszék kinevezendő tanárában csak franciaa állampolgárt fogadjon el. Viszont a magyar kormány, okulva Eisenmann professzor esetén, kifejezetten hangsúlyozta, hogy ilyen kívánsággal szemben nem hajlandó a Sorbonne-on rekonstruálni a magyar katedrát.

Sok huzavona után végre az általános nemzetközi magyar hangulat nyomása alatt megtörtént a megegyezés a két állam kultuskormányai között abban, hogy a Sorbonne-i tanszékre vonatkozó eddigi feltételek mellett magyar állampolgár professzort fognak a magyar katedrára kinevezni. Ez után az örömdetes megállapodás után a magyar kultuskormány felkérte a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem dékánátusát arra, hogy tegyen ajánlatot a Párisba küldendő magyar professzor személyére vonatkozólag. A dékánatus több kitűnő nevet ajánlott a kultuszminiszter figyelmébe, akiknek most már diszkrécionális joga lesz a Párisba küldendő professzort kiválasztani a nevek közül. Jól értesült helyen úgy tudják, hogy a háború utáni első magyar professzor a Sorbonne-on dr. Baranyay Zoltán lesz, aki eddig a Népszövetség mellé beosztott magyar titkárság vezetője.

PAGLIANO SZIRUP

Készíti: Prof. GIROLAMO PAGLIANO, Firenze (Olaszország.)

FOLYÉKONY

KAPSZULAKBAN

PORALAKBAN

Legjobb, leghatásosabb vértisztító, hashajtószert, amely tökéletesen fertőtleníti a beleket, azok izgatása nélkül, helyes adagolásban azonnali hatással megszűnteti az eldugulást.

Legjobb óvszer közhígy, rák és bőrbetegségek ellen. Cégünk minden gyártmányán feltűnően látható védjegyünk, két alapon rajzolt szalag, a készítő név aláírásával.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában! Romániai vezérképvislet: Vittorio Sariolelli, București, Str. Voda Caragca 10.

A Dr. Dávid Györfy-féle román nyelvian

es nyaköröző könyv az egyetlen rendszeres nyelvian, amely már az utolsó nyelvi megismerés után annak figyelembevételével készült, hogy tanító nélkül, minél könnyebben és tökéletesebben legyen elsajátítható a román nyelv. Ára tűzve 80, kötve 100 - lej. Kapható mindenütt.

A legbiztosabb eredménnyel csakis a Brassói Lapokban hirdethet.

On
megnagyobbítja
üzletének forgalmát,
áramot takarít meg, intenzívebb munkateljesítményt ér el, ha
»ZEISS«
tükröfényt vezet be irodájában és gyárában.

Ismertetőt és ajánlatot küld a vezérképvislet:

I. B. Gibson București, Strada G. C. Cantacuzino No. 45.

Megfiatalítja arcát, ha őszülő hajának eredeti színét visszaadja „Amerikai hajfestékekkel”
Nem fog! Nem kopik! Nem lehet felemerni, hogy a haja festve van!
Ára 60 lej. Postán megrendelhető: Császár Gyógyszerár, Tg.-Mures.

Marostorda és Marosvásárhely marvarpárti tagozata áruló vezérei ellen

Hol van Bernády György, Teleky Artur gróf, Ugron András, Toldalaghy Mihály gróf? — Az igazi Magyar Párti szellem a magyar egység mellett

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Országos Magyar Párt marostordai és marosvásárhelyi tagozata tegnap délelőtt kilenc órai kezdettel a Magyar Párt helyiségében intézőbizottsági gyűlést tartott, hogy előkészítse a tizenegy órakor kezdődő nagy választmányi ülést.

Az intézőbizottsági ülést Szoboszlai László kamarai képviselő nyitotta meg, részletesen ismertette az összehívott választmányi gyűlés szükségét. Majd röviden foglalkozott Az Ellenzék című marosvásárhelyi lapnak személyét érintő támadásával, amely szerint mintha ő a nagygyűlést ötlet-szerűen, előkészítés nélkül hívta volna össze. A cikk szerzője, Kovács Elek, aki egy-szersmind az intézőbizottság tagja, belátta hogy információja téves volt, kéri a bizottság tagjait, tekintsék cikkét meg nem írottak. Ezzel a kis incidens elsimult.

Elnök ezután bejelenti, hogy a választmányi nagygyűlést, mely, ugyanezenre a napra van kitűzve, ejti meg, majd a tisztújítást.

Szoboszlai László beszéde

Délelőtt 11 órakor ugyancsak Szoboszlai László nyitja meg a nagygyűlést is, amelyen nemcsak a városnak, de az egész vármegyenek megbízottai mintegy százötvenen megjelentek.

Az elnök magvas beszédben fejtegette azokat az okokat, melyek a lezajlott választások alkalmával az országos magyar pártot a kisebbségi blokk megalakítására kényszerítették. Sajnos, a kormányzó liberális párt ismét visszatért ahhoz a módszerhez, melynek alapján, ahelyett, hogy a magyar párt igazi vezetőivel igyekeznék őszinte összeköttetést teremteni, néhány renegát megválasztásával akarja elintézni a kisebbségi kérdést. Pedig a kisebbségi ügy nem pártpolitikai, hanem állampolitikai kérdés, amelyet csak a magyarság valódi képviselővel lehet megoldani.

Ezután megemlékezett az utolsó idők legkimagaslóbb eseményéről, a trónváltásról. A magyarság ezt a politikai változást olyan loyaltással fogadta, hogy hazafias magatartásával minden téren kedvező benyomást tett. A román sajtó is elismerte a magyar kisebbség államhűségét. Eppen ezért a kormány részéről politikai tapintatlanság volt az az eljárás, mely hűségnyilatkozatunk kifejezése után több vármegyében magyar vezető embereinket minden alapos ok nélkül letartóztatta, több napig fogva tartotta s csak a parlamenti csoport erőyes közbenjárására bocsátotta őket szabadon.

Hölgyek és masamódok figyelmébe!

2000 bécsi filzkalap

érkezett legújabb formák és színekben. Míg a készlet tart hihetetlen olcsón árusítjuk. Ugyazintén **eredeti párisi és bécsi bársony modellek** érkeztek. Minden hölgy mielőtt kalapját megvenné, tekintse meg óriási rak-tárunkat. Masamódoknak óriási álmódvémény

Tisztelettel:

K. Szabó Rózsika
Brasov, kapu-u. 40.

Beszélt iskoláink ügyéről is, hisz ettől a kérdéstől visszhangzik az erdélyi közélet. Eldöntésre vár az a felvetett probléma, hogy kinek van jogában és milyen eszközök-igénybevételével szabad a nemzedékek lel-kében fenntartani a faji hagyományt és az anyanyelv ápolását. Hangsúlyozta, hogy a magyar kisebbségek az iskolát nem az áldat-lan küzdelem helyének tekintik, hanem a megértő szeretet forrásának. Ezért figyel-meztetli az illetékes köröket, hogy e békés harc diadalmas végigküzdséhez meg lesz bennünk az elhatározás elszántsága, s a ki-tartás szívóssága.

Részletezi ezután a gazdasági krízist, hangoztatja a decentralizáció és az önkör-mányzat szükségét. Végül a magyar válasz-tó közönségnek az utóbbi időkben tanúsított bátor kitartásáért és fegyelméért köszönetet mond.

A nagygyűlés Szoboszlai László beszé-dét nagy lelkesedéssel fogadta és a képviselőt további bizalmáról biztositotta.

Ezután következett a titkári jelentés.

A magyarság igazi programja

Dr. Ferenczy Zsigmond jelentésében el-tért a sablonos formától. Nemesak beszámó-ló volt, ez a gyönyörűen megírt jelentés, hanem egyszersmind program és irányelv a magyarság jövő politikai magatartására nézve. Teljes tárgyilagossággal sorolja fel az elmúlt két esztendő teljesítményét, nem hallgatva el a pártélet fogyatkozásait és mu-lasztásait sem.

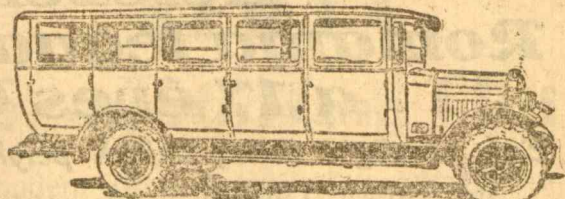
»Minden életmegnyilvánulásunkat, a tör-téneteket épügy, mint a bekövetkezendőket abból a szempontból nézzük, hogy a román-iai népkisebbségek összessége egységes népszemély, amelynek van teste és lelke. En-nél fogva vannak testi és lelki szükségletei. Leleki életszükséglete erkölcsi alapon nyug-szik. Az események vizsgálatánál az a főelv, hogy bár a politikai hasznos ténykedések sorozata szükségképpen nem áll ellentétben az erkölccsel, jelen esetben a népszemély er-kölcsével. A hasznos cselekvések nem szen-tesítik a nem erkölcsös eszközöket.»

Ezután dicsérrel emlékezik meg azok-ról a magyar választópolgárokról, akiket a féktelen hatósági terror és az öt magyar nyelvű liberális sajtó nem tudott letéríteni útjuk-ról, hanem önként adták szavazataikat a ki-sebbségi blokk jelöltjeire.

Sajnálattal emlékezett meg dr. Bernády György elnök, továbbá Teleki Arthur gróf, Ugron András és Toldalaghy Mihály gróf alelnökök lemondásáról, mely a magyar párt marosmegyei tagozatát kellemetlenül érin-tette. Ezek az urak többször hangoztatták, hogy a pártnak hűséges katonái, mert a köl-csönös bizalom és az összetartás ereje acé-lozza meg az erdélyi magyarságot. S íme hol állanak most azok a vezérek, akik évek során annak adták kifejezést, hogy csak az egységben vívhatjuk meg győzelmesen poli-tikai harcunkat.

Beszéde végén azt a következtetést von-ta le, hogy a jövő küzdelemben ki kell kapcsol-nunk a személyi kultuszt, s erős társadalmi propagandával kell egy táborba tömöríteni a jó magyarérvű polgárokat.

Ferenczy nagyszabású beszámolójához

Teherautók

Stewart
MOTOR TRUCKS

6 cilinderes, 1—5 tonna
teherbirással

Utasok és áruk szállítására

Egyedüli

6 cilinderes

gép, amely Ameriká-ban a legjobb minő-ségű gépek közt vezet

Ílyen teherautók beszerzésével teljesen pótolni fogja azt a hiányt, amelyet üzleténél érez, mivel ezek a gépek 40 HP-től felfelé való motorokkal vannak felszerelve, 4 hatalmas erős rugóval, automatikus olajozóval, stb. A legnehezebb uta-kat és legmeredekebb lejtőket könnyen veszik, a legminimálisabb benzín- és olajfogyasztással.

Felvilágosítást nyújt a

romániai vezérkőpíselet

Autó és autókalktrészek raktára București, Calea Victoriei 69

Képviseletet keresünk néhány fontosabb központban!!!

ADRIA

Halmágyi János unitárius esperes, Keresztési Dénes és Jaross Béla apátplebános szoltak hozzá.

Azután megejlették az új tisztviselők vá-lasztását.

Egyhanguan a megyei és a marosvásár-helyi tagozat elnökének megválasztották György József volt törvényszéki bírót, jelen-ben kiskgazdát, aki nagytudású, magasmű-veltségű, puritánlelkű férfi. Társelnök lett Jaross Béla, alelnökök lettek Bustya La-jos építész, dr. Ferenczy István ügyvéd (Szászrégen), Kuthy Károly és Makkai Sán-dor kiskgazdák, Sziagyártó Gábor tanár, dr. Sárkány Miklós ügyvéd, dr. Szoboszlai László képviselő, gr. Teleki Domokos birto-kos. Főtábornak választották meg dr. Fe-renczy Zsigmondot és dr. Fekete Gyulát, jegyzőnek Kacsóh Lajost és Kornhoffer Vil-most, ügyészeknek dr. Telegdi Istvánt és dr. Fekete Andort, pénztárosnak Benkő László nyomdatulajdonost, ellenőrnek dr. Balázs Bélát és Kátai Károlyt. Ezenkívül megválasz-tották a 12 tagból álló intézőbizottságot. Az-után elfogadták a szervezeti szabályzatot és a költségvetést.

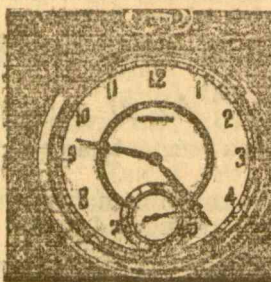
Az indítványok során gróf Bethlen Györgynek az Országos Magyar Párt elnöké-nek és vezérkarának távirati uton üdvöz-lejét fejezte ki a nagygyűlés. A táviratot Szoboszlai László, a gyűlés elnöke és Ferenczy Zsigmond írták alá.

A nagygyűlés délután két órakor ért véget.

A BRASSÓI LAPOK előfizetési díjai: egy évre 1000 lej, fél évre 520 lej, negyedévre 270 lej, egy hónapra 100 lej.

Melyek felekezet papjai, tanítói és tanárai, nemkülönben az állami iskolai tanítók és tanárok is a fenti előfizetési díjaknak csak a felét fizetik. Az előfizetési díj legkönnyebben postautal-ványon küldhető be a kiadóhivatal címére.

E díjzatot 25 százalékos kedvezményt kapnak minden könyv után, amely a Brassói Lapok könyv-osztályának kiadványa, rjegyzéket kívánságára bárkinek portómentesen küldünk.

Longines
Tűbiztos és pontos

Hétezer millióval Románia leggazdagabb embere a 17 éves Crissoveloni

Egy pénzügyi zseni, akinek pelyhedzik a szakálla — Fanártól Berlinig

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Fanár Konstantinápoly egyik külvárosa, még pedig a legszenyesebb, csöcselék számára fenntartott külvárosok közül való. A törökök századokon át különlegesen gyűlölték ezt a gyanús, rosszillatú fertályt: ez volt ugyanis a görög emigránsok tanyája, rettenetes és mindenre elszánt gyűlevész-hadak húzódtak meg itt, akik egyrészt magával sodró üzleti élelmességet hoztak magukkal Hellas csudálatos mezeiről, másrészt oly alve temedtek és a keserű sors által a legborzalmasabb mélységekig elzüllesztett lelket, mely hitvány petákokért apát, anyát eladott, fivért elárult s nővért vásárra vitt a kék szivszorító piacán.

Fanárban laktak a fanárioták.

A Kelet minden szennye, Európa minden kalandora, a kikötők minden gyilkos gazsága adott találkozót egymásnak Fanárban. Eltekintve a görögöktől, örmények, levantei szádók, délolaszok és egyéb balkáni szélhámosok harcoltak itt egymással az életért, melyet a leglehetősebb eszközökkel biztosítottak maguknak. El lehet képzelni, milyen leleményesség kellett ahhoz, hogy e vegyes társaságban valaki fenntarthassa magát, milyen kiméletlenség és agyafurtság ahhoz, hogy ne vesszen el abban a tülekedésben, mely mellett a Nyugat minden ravaszsága és önkénye angyali nászindulónak tetszett csak az itáliai mesterek finom, andalító futamaival.

Hát még miféle egyéniségnek kellett ahhoz lenni, hogy valaki karriert csináljon ebben a vegyes társaságban! Hiszen Fanárban még az együgyű is százfajta hájjal volt megkenve, aki át mondott, mikor bét gondolt és c-ét cselekedett. Európa tehetetlen volt a csöcselékkel szemben, mely joggal jog nélkül a kereskedői címet bitorolta. Ha valahol elhallatszott az a szó, hogy fanárioták, összeborzadtak az emberek és elmenekültek. Ez volt Európa leghirhedtebb városnégyede, telve zsenikkel, akik talentumukat egymással való harcokra és csalárdságokra pazaroltak el, akik egy művészi alkotás páratlan gondját és intencióját vitték be egy-egy trükkbe, melynek sikeréért szívesen elfolytattak, ha kellett, akár egy hektóliter familiáris vért is.

Idővel a törökök szétpaskoltak Fanárban és a görög emigránsokat szerteűzték a Balkán országaiba. A fanárioták gyorsan asszimilálódtak és magukhoz szívták annak az országának a vérkeringését, mely lakhelyet adott nekik. S idővel két pénzügyi világszenit is kitermeltek.

Az egyik Sir Bazil Zaharoff, a zseniális bankár, aki visszazsármazott Athénbe. A másik Crissoveloni, a román multimilliárdos, aki már századéve meghalt, de fia, unokája és dédunokája örökölték tőle a családi kincset: lángész a pénz birodalmában.

Egy keleti kalmár

Az első tekintélyes Crissovelonit Zeno-nak hívták s csontjai már századéve porlanak a sztambuli temető ciprusai alatt.

Azt mondják, ő volt a XVIII. század legelső fináncapacitása. De lehet, hogy ezt csak a családi legenda tartja róla, hiszen Zeno még kis név volt, különösen, ha szembeállítjuk azzal a mérhetetlen befolyással, Romániának azzal a legnagyobb vagyonával, amit ma a Crissoveloni-família reprezentál. Biztos ítéletet tehát nem mondhatunk róla, de régi tanulmányokból és hagyományokból mégis megállapíthatjuk azt, hogy Zeno volt a maga idejében a legügyesebb, legmerészebb keleti kalmár.

Eredetileg csak egy kis üzlete volt Konstantinápoly valamelyik eltemetett zsákucájában. Ebből a poros, néptelen boltból kezdett kimagasodni az első Crissoveloni alakja: mire negyven éves, már négy hajója van, mire ötven éves, öt hajója s mire hatvan éves, a specerájából bank lesz, pénzváltóintézet, birományi cég, hatalmasság a levantei piacon. Crissoveloni Zeno zseni volt.

Ő honosította meg először Kelet-Európában a távirót. A drótot és a távirót váltott levák pótolták, melyek 24 óra alatt vitték meg egy-egy fontosabb hírt Galachól Sztambulba. Staféta-rendszert létesített: előbb tudott mindent, mint maga Mohamed, a fényes

orcsáj, aki még bizonyosan emelkedésre spekulált, mikor Zeno már értéken alul piacra dobta és elvesztegette összes papirjait.

A staféta jól működött és Crissoveloni aki édesatyja megalakította a galaci fiókot. Nyugatról átvontotta a gabonát Keletre, — Keletről acélt és brókátot szállított Nyugatra. Mikor mások nem mertek venni, akkor ő vagyonokat ölt egy-egy üzletbe, s mikor mások fejvesztetten eladták, akkor ő összeszorította ajkait és hűllakattal zárta le a raktárakat.

Minden sikerült neki, mert előbbre volt egy lépéssel, mint kártársai: megértette, hogy az üzlet lényege a gyorsaság és mozgás. Mikor mások még a boldog békéről andalogtak, ő már tudott a háborúról és felfegyverezte a padisah egész seregét. De üzletember volt s ezért felfegyverezte az ellenséges hadsereget is. Ahány szabíya törött ketté, s ahány csépp vér ömölt el, annyi piasztterrel lett gazdagabb Crissoveloni Zeno.

Fanár meghajolt a tehetsége előtt. Rettenetes harc volt, de végül győzött. Nem volt méltó ellenfele s mielőtt meghalt volna, Zeno cégének újabb és újabb fiókokat alapított a Nyugaton. S ezzel megmutatta utódainak az utat, amerre haladniuk kell.

Milyen üzlet a háború?

Normann Angel, a kifutó angol szociológus azt mondotta: »A háború rossz üzlet!« A Crissoveloniat az mondották: »A háború jó üzlet!«

Két merőben ellentétes álláspont, melyet lehetetlen összeegyeztetni. S mégis igaz van mind a kettőnek. Vannak dolgok, melyben az emberi ész végleges. Kant is egyforma tökéletes dedukciót adott a lélek létezéséről és üzletszerzésről. A végén sirva fakadt: nem tudta, hol az igazság?

A Crissoveloniat nem illozofáltak és nem kétkedtek. Tartották magukat a családi elvhez, hogy jó üzlet a háború. Ők már tudták, amit Ady Endre oly keservesen énekelte meg: »Vér és Arany!... Vér és Arany!«

A nagy forradalmak, a 48-as háború, a hatvanas évek zavargásai felduzzasztják a Crissoveloniek vagyonát. Már több bankjuk is van, Crissoveloni Fils címen. Tudják, hogy a hadsereg a háború eszköze, a háború viszont a kormányok eszköze. Mit kell tehát tenni? Önkéik a kormányokkal kell jóba lenni. Mégpedig a mindenkor kormányokkal. Elkezdének politizálni tehát, de nem vállaltak szerepet. A háttérben mozognak, mint a nagy pénzemberek legtöbbször.

Azt mondják, a Crissoveloniek annak idején inscenáltak a háborukat. Ha sok volt a pusztájuk, ha elakartak adni, akkor összeuszítottak két kis államocskát. A Balkánon könnyen ment az ilyesmi. Elvégre, nemcsak ők kerestek ezen, hanem gazdagodtak mások is. Jó üzlet a háború!

Itt van a Crissoveloninok tételének az igazsága.

Néhány tizezren apa, kemény, lakás, fiu nélkül maradtak. Uszkos gerendák jelezték régi falvak helyét. Asszonyok bolyongtak az országutakon, karjaikba szorítva csecsemőiket. Rossz üzlet a háború!

Itt van Normann Angel tételének igazsága.

S míg egyik oldalon előkelő szerszámokat adnak el milliószámra, a másik oldalon hajók feneklein milliómétermézánként szállítják a gabonát. Táplálják a jövő nemzedéket, mely újabb talaj lesz számunkra: egyre növekednek, terjeszkednek, szaporodnak, terebélyesednek, millióik felduzzadnak, fiókaik elárasztják az országot, bejárnak Bukarestbe és az ország szívében kezdik meg világraszóló, páratlan zsenialitáru operációikat. Elvük a következő: egyetlen üzletet sem adni fel, amit már magukhoz kapartintottak! Növekedésüknek ezért nincs határa s lassankint száz és száz vállalatot, céget, bankot és gyárat olvasztanak magukba.

Az új generáció

A Crissoveloniat cégablája gyakorta változik.

Persze, nem azért, mintha hamis bukás miatt a feleség nevét kellene a firmára felcserélni. Ellenkezőleg: folyton újabb és

újabb társakat keresnek, akik lassankint elvesztik a jelentőségüket az üzletben, nevük, befolyásuk eltűnik s csak pénzük marad bent a boltban. Végül megállapodnak a végleges címben: Crissovelonit!

A nyolcvanas években Románia belső gazdasági forradalmán meg keresztül: industrializálódik. A földbirtokok lázasan cserelenek gazdát. Óriási krachok követik egymást s a nagyipar megteszi első bizonytalan, ingadozó lépéseit. A Crissoveloniat érzékeli, hogy a gépeké a jövő. Gyorsan kihasználják mind a két konjunkturát: először leföldözik a telekbaisse aranyát, azután lázas gyorsasággal alapítanak: a kilencvenes években már tízenegy gyárak van, közöttük az első romániai textil gyár Bohusiban és a Phoenix olajgyár Bukarestben.

A század első éveiben az egész világra kiterjesztik üzletüket.

Összeköttetéseket keresnek jól megmondott házasságokkal. Egy hercegi családdal kerülnek rokonságra, de a familiáris szálak már mindenütt megsűntek, a legmagasabb körökhöz kapcsolják őket. Kihasználják a balkáni háborút és vagyonukat megkészezzve, bevonulnak az angol piacra.

Ez volt a legmerészebb lépésük.

A siker nem maradt el. Birják a versenyt s a brit birodalom meghajol előttük. Már ott is az első közé számítanak. Bukarest és London a székhelyük. Mint egy óriási híd, mely összeköti a Keletet a Nyugattal.

S végül jön a világháború. Crissovelonieknek antant-összeköttetések vannak, érdekük, hogy Románia Franciaország oldalán menjen. 1916-ban bekövetkezik a hadüzenet. A Crissoveloni-ház a magasságokba lendül. Hallatlan leleményességet árulnak (1 minden téren pénzt sajtolnak a közszklából is s varázspálcájuk nyomán aranyfolyam zubog elő a frontok sövényárkaiból).

Mikor a világháború véget ér, elérték mindent. Nevük együtt csillog a másik görögével, Zaharofféval, aki Athénből és Párisból irányítja műveletét. Néha szinte úgy tetszik, hogy el is hagyják őt. Övék a Balkán, övék a híd a szigetországokhoz, befolyásuk és kapcsolataik behálózta Dél-Európát.

Új csatára!

Most hat éve azután a család kiadja az újabb jelszót: Indulás a középeurópai piac felé.

Először a negyedmilliárdos tőkével meg alapítják a Banca Crissovelonit részvénytársaságot és összeköttetést keresnek Pest felé. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal csakhamar létrejön a megállapodás. Most már gigási tőkével dolgoznak s a gazdasági élet minden nyulványában elsőrangú érdekelttségük van. A petroleumpiacot a végletekig kiaknázzák. A nagyiparban döntő a szavuk. Exportjuk összehasonlíthatatlan.

Es ezt az iramot csöppet sem csökkentik az, hogy Crissoveloni Jean, a cég feje 1926-ban hirtelen meghal. Minden teher a fiatal Crissovelonira hárul, aki csak 17 éves és Párisban diák. Még érettség előtt áll. Sebaj, gyorsan vizsgázik, s máris akkiv. Pelyhedző állu suhanc, de máris nagyobb zseni mint ősei. Az üzlet tigrisugrással szalad előre.

A gyermekmilliárdos nem ragadtatja el magát. Nem vakítja el, hogy ma ő Románia leggazdagabb embere, akinek vagyona minimálisan is hétezer milliót számlál. Hűd és józan ész, aki vakmerő terveken töri a fejét.

S úgy látszik, az eredmény már bekövetkezik. A küszöbön álló német kölcsönben a Crissoveloni ház elsőrangban van érdekelve. Lapjuk, az Argus, kötetvasiagságu kölcsönszámot ad ki, melyben felvonul a német nehézipar: a Bülow-Otten, a Krupp a Romenhollern, az elbingi, mannheimi óriás-gyárak már hirdetik s jelzik, hogy kereskedni akarnak a román piacon.

A közvetítő a Crissoveloni-cég lesz. Fanár után Galac, innen Braila, egy macskaugrás és Bukarest, innen Páris és London, majd Pest és Berlin: egyetlen század kellett csak ehhez, Crissoveloni Zenonak és utódainak. Hová vezet az útjuk? Megállás nélkül marsolnak előre a pénz világbirodalmanak országutjain. Meddig ér ez a 17 éves finánc-zseni? Meddig hódliának ezek a menekült görögök, akik valaha lehajtott fejjel húzódtak meg egy sztambuli zugnegyed valamelyik füstös uccájában?

Felelet nincs. Még a képzelet is hallgat. A Pénz és az Üzlet globusza végtelen m. i.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Az előfizetésre vonatkozó információk az első oldalon, a lap fején olvashatók.

Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetőiroda vagy bizományosunk útján is feladhatók.

A * gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálatának kiadása

Budapesti szerkesztő: Radnay Oszkár.

Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal:

VIII. ker. Baross-utca 43. IV. 9.

Ausztia: Szerkesztőség: „Wiener Auslandskorrespondenz”, Wien, II. Taborstrasse 7. Telefon: 40-3-22. Kiadóhivatal és olvasóterem: Österr. Anzeigen-Ges. A.-G., Wien, I. Willpretmarkt 1. Telefon: Serie 62-5-95. Fiókokkal a vidéki városokban.

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 40 paras, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár. Magyarországon 20 fillér, Franciaországban 1 frank, egybeült 6 lej értékű valuta.

Vasárnap október 16.

Kat.: Gál apát. — Prot.: Gál. — Görög: Longin vértanú. — Izr.: 5688. Thsri 20. — A nap: 6:21—17:09. — Hold: utolsó negyed 17-én 4:35 órakor. — Időjárás: Hűvös, túlnyomórészt száraz idő, később hőemelkedéssel.

Rádióműsor

(Középeurópai időszámítás)

Szombat, október 15. BUDAPEST. 17 óra: „Rang és mód” Színmű 3 felv. 19:30 óra: Cigányzene, 21 óra: Zene, 23 óra: Hármass zenekar. **BÉCS. 11 óra:** Délelőtti hangverseny, 16:15 óra: Délutáni hangverseny, 18:45 óra: Kamarazene, 19:45 óra: Operettelőadás. **BRESLAU. 16:30 óra:** hangverseny, 21:10 óra: „Die Lore”, 1 felv. színmű. Utána: színmű 1 felv. **BRÜNN. 18:10 óra:** Énekhangverseny, 19 óra: Hangverseny, 20 óra: Fibich hangverseny-est, 21 óra: Tamburicahangverseny, 22:25 Hangverseny. **KÖNIGSBERG. 16:30 óra:** Zene, 20 óra: Zene, 21:25 óra: Tarkaest.

— **Brassó városi közgyűlése.** Brassó törvényhatósági városi közgyűlése október 17-én, hétfőn délután négy órakor közgyűlést tart a főtéri régi tanácsház ülés-termében. A közgyűlés napirendjén a következő tárgyak szerepelnek: 1. Az előző gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. A brassói hivatásos tűzoltóság szervezeti szabályzata. 3. Hat városi ház eladása. 4. A Pozostvár-hegyen levő ötholdas terület átengedése az Erdélyi Kárpát-Egyület részére. 5. A Gyár-ut városi tulajdonba vétele. 6. A postaréti felső ut rendezése. 7. A Pe-Tocile rendezése. 8. Javaslat a város beépítési tervzetének elkészítése tárgyában. 9. Gross György parcellázási kérése. 10. A brassói magyar evangélikus egyház parcellázási kérése. 11. A gyár-ut építési vonal módosítása. 12. Az autobuszok számának megállapítása. 13. Javaslat a városi tanonciskola ügyében. 14. Egy új tag választása a városi ipari iskolaügyi bizottságba. 15. A város technikai ügyosztályának újraszervezése. 16. Javaslat a városi alkalmazottak lakbérének felemelése tárgyában. 17. Egy tag választása a látványossági taxákat megállapító bizottságba. 18. A kisajátítási bizottság határozatának megerősítése. 19. Interpellációk.

lat a városi tanonciskola ügyében. 14. Egy új tag választása a városi ipari iskolaügyi bizottságba. 15. A város technikai ügyosztályának újraszervezése. 16. Javaslat a városi alkalmazottak lakbérének felemelése tárgyában. 17. Egy tag választása a látványossági taxákat megállapító bizottságba. 18. A kisajátítási bizottság határozatának megerősítése. 19. Interpellációk.

— **Közügyűlést tart a brassói református nőegylet.** Ez az év is, mint a többi nagy és komoly kötelezettségeket rótt a brassói református nőegyletre. A nőegylet lelkes tagjai azonban megelégtettek a súlyos feladatnak és most még nagyobb szabású akciókkal akarnak a gyámoltalanok és elesettek segítségére lenni. Október 17-én délután 3 órakor a református tanácssteremben évi közgyűlést tart a nőegylet gróf Nemes Jánosné elnöklésével. A nőegylet minden református asszonyt szeretne tagjai sorában látni, hogy még több erővel indulhassanak a jövő évi munkára s áldásos tevékenységüket kibővíthessék így még több irányban. A gyűlés gróf Nemes Jánosné védnöknő üdvözlésével kezdődik meg. Ezután az elnöki beszámoló a nőegylet működéséről, tartja dr. Móricz Miklósné, báró Huszár Pálné az anya és csecsemő védelméről tart előadást, Ürmössy Rózika pénztáros, pénztári jelentését teszi meg, aztán megvitatják a különböző indítványokat, s megbeszélik a nőegylet jövőbeni tevékenységét. A közgyűlésen, amely már külsőség kimagasló eseménye lesz a Brassói Ref. Nőegyletnek, jelenjen meg minden brassói ref. asszony, hogy ez a közgyűlés a nőegylet felvirágzásának újabb szakaszát nyissa meg.

— **Meghalt Don Miguel braganzai herceg.** Bécsből jelenti tudósítónk: Ma éjjel csendes elvonultságban meghalt a Seebenstein-i kastélyban Don Miguel braganzai herceg, aki a régi osztrák-magyar közös hadseregben ezredesi rangot viselt. A herceg 75 éves korát ért meg. Első felesége Thurn-Taxis Erzsébet hercegnő volt és ebből a házasságból két fia született, másodszor Löwenstein Teréz hercegnővel kötött házasságot.

— **Battistini 20.000 lírával gázol afférja.** Budapestről jelenti tudósítónk: Mattia Battistini, a világhírű olasz énekes, bucsu hangversenyt akart adni a pesti Városi Színházban. A vendégszereplés előtt azonban a művésznek afférja támadt az impresszáriójával. Ugyanis a nagy énekes még augusztus 18-án megállapodott az impresszárióval, hogy október 14-én 20.000 líra honoráriumért tart egy koncertet Budapesten. Az impresszárió viszont a Városi Színházzal úgy egyezett meg, hogy a koncert bruttó bevételének 70 százaléka lesz Battistinié. Azonban a művész Bécsből táviratozott, hogy ha aznap este nem helyezik Bécsben letétbe a 20.000 lírát, nem megy Budapestre. Az impresszárió minden úton-módon igyekezett engedékenységre bírni a makacs művészt, de a színház idejében közbe lépett kötelező ígérettel, hogy az előadás napján a magas gázst kifizeti, s így az olasz énekes mégis megtartja a pesti koncertet.

— **Öngyilkos lett egy mánásnő.** Budapestről jelenti: Simon Béla főhadnagy felesége, aki a Vay gróf család tagja, az éjjeli kistepesti lakásán férje revolverével agyonlőtte magát. Az asszony felvette legszebb estélyi ruháját, selyempárnára feküdt, testét tele-szórt virággal, majd szájához emelte a hatalmas forgópisztolyt és elsütötte. Azonnal meghalt. Férjének levelet hagyott hátra, melyben azt írja, hogy nem tudott bele-nyugodni a kisvárosi életbe, ő fényben, pompában szeretett volna élni. A tragédia a főváros előkelő társadalmában nagy szenzációt és részvétet keltett.

A világsajtó humora

— Szemtelenység. Az a barna fiatalember ma az egész hangverseny alatt kacérkodni próbált velem.
— Igazán szemtelenység! Hol ült?
— Két sorral mögöttem.

NERVA

Szanatórium Cluj

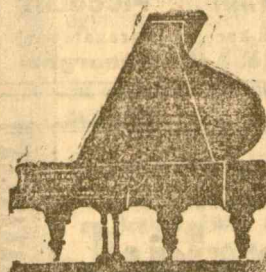
modern 70 betegágygal berendezve, fel-
vesz ideg-, kedély- és más betegségben
szervenőket. Szifilitikus megbetegedések
biztos gyógyítása bécsi módszer szerint
malária oltással. Napi 300—400—500
lejtől kezdve orvosi kezeléssel együtt
teljes ellátás. Modern villanygépek. Viz-
gyógyintézet. Röntgen stb.

2527

(*) Az ideális fejmosópor. Hajápoláshoz és korpa ellen használja dr. Dralle »Kopfrein« nevű ideális fejmosóporát. Mindenütt kapható.

— Az Ut A IX-ik évfolyamába lépő és dr. Ravasz László ref. püspök által alapított »Az Ut« a magyar keresztyén lelkipásztorok, tanárok, tanítók, segítőitárs, barátja; támogatja őket abban a nemzet és egyház-építő munkában, melyet végezni hivatásuk, kiterjeszkedvén a lelkipásztori munka és a nevelés minden problémájára. Szerkesztik: dr. Makkai Sándor erdélyi ref. püspök, dr. Tavaszy Sándor és dr. Imre Lajos kolozsvári ref. theol. tanárok. Előfizetési ára egy évre 250 lej, külföldre 300 lej. Melléklete a »Kálvinista Világ«, melynek célja a ref. keresztyén világnézet és öntudat erősítése és az egyházhoz való kapcsolat megszilárdítása. Szerkesztő: Maksay Albert kolozsvári ref. theol. tanár. Előfizetési ára: egy évre 120 lej, külföldre: 150 lej. Mutatvány-számot mindkét lapból megkeresésre készséggel küld a kiadóhivatal. Kolozsvár Ref. Theológia.

— **Meghalt egy híres egyházi tudós.** Pozsonyból jelenti: Masznyi Endre dr. a pozsonyi teológia volt igazgatója, híres egyháztudós az éjjel az Új Szent János kórházban meghalt.

Neov hangterelőház

Zongora és hangszer raktár

Románul tanuló,

vagy tanulni szándéko-
ók csak a Dr. David
György-féle román nyelv-
tant, valamint a hozzá
való nagy szótárt fogad-
ják el, mert ezek segít-
ségével lehet a legjob-
ban, legkönnyebben és
a leggyorsabban meg-
tanulni románul. Kaphatók
minden könyvkereske-
desben. Kiadta a
Brassói Lapok
Könyvosztálya.

Értesítés!

8421

A n. é. közönség szíves tudomá-
sára hozzuk, hogy üzletünket áthel-
yeztük Tehénpiac 4. sz. alá, ahol
eddig mérsékelt árainknál is ked-
vezőbben állunk a n. é. közönség
rendelkezésére, mindennemű ru-
házzal, cipővel, kiegészítővel, kiegészítő-
kkel, kedvező feltételek mellett,
részletfizetést is nyújtunk.

Szabómesterek Árucarnoka.

8052

TUNGSRAM RÁDIOCSŐ

A LEGTÖKÉLETESEBB!

Iskolaszereket legolcsóbban

WEISZFEILER KÁLMÁN

papíráruháztól

Brassó, Kapu-u. 64. szám alatt,

a Brassói Lapok épületében szerezhet be.

(A Korona szállása mellett.)

Iskolatáskák fiuk és leányok részére minden kivitelben, iskolai füzetek, rajzszerke, körzők, vonalzó a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árak mellett vételkényszer nélkül megtekinthetők.

Dusan felszerelt raktár utazási cikkeiben, kofferekben, ridikülökben, aktatáskákban, pénztárcákban, utazókosarakban, zsebkésekben, szappanokban, fogkefékben stb.

Angol és csef
gyártmánya, legjobb minőségű, legjobb színtartó
Ölfinyóknak és feli-
kabátoknak megfelelő
szövetek
G. S. Soci cégnél
Braşov, Kapu-utca 27. kapualján!

Ha jól és természetesen festett hajot akar,
kérje
színesítőanyagot,
dimpertit, a
legújabb és leg-
jobb színezőanyagot a
HENOL ROYALE
híres színezőanyagot.
Állandóan frissen, minden kívánt színnyalatban.
HENOL ROYALE
Folyékony festék, amely lehetővé teszi a legköltségteljes és
leghatékonyabb festést. A más festési módokkal szemben
nem igényel semmilyen speciális kezelést. Önmagában a hajra
festett színezőanyag. — Nagyban használt, valószínűleg a
Institut de beauté Dortholmer
BUCUREŞTI, Calea Victoriei 50, a Teatrul Naţional fel-
szemén. — Telefon 21-55. — Kérje az árjegyzéküket.

Automobilisták
figyelmébe!
201A
ALEXANDRE PICCOLOT
új autók, alkatrészek és kiegészítők lerakásában
Bucureşti, Str. Ceţei 2 (St. Gheorghe)

Otthon áron, nagy vá-
lasztékban kaphatók
EREDETI FORD
ALKATRÉSZEK,
minden fajta és véd-
jegű autók gumija-
lancsok. **AUTO**
KELLÉKEK és a leg-
újabb és legjobb
védjegű **AUTÓK**

Kérjenek mindenütt
eredeti
W. Wissotzky & C.
Corabla (vitorlások) védjeggyel
oroszlant
74 sz. csomagolásban
75 sz. 2-4 kg-os bá-
dogdobozokban.
A világ legjobb teát!
Romániai vezérkérőviselő:
ALMOŞINO, Bucureşti, Passagiu Villacros.

EGY ANYA KÁLVÁRIÁJA
SZERELEM — BÜN — BÜNHÖDÉS
!!! Mindenki el kell olvasni!!!
XAVIER DE MONTÉPIN
nagy regénye a magyar
közönség számára!!!
Folytatásokban jelenik meg
mindennap egy fejezet
Ára 3 Lei. Ára 3 Lei.
KAPHATÓ MINDENÜTT
Kérjen ingyen mutatószámot
Olvassa már?
Vegye meg gyorsan!
Pihenés! Szórakozás!

MODERN MOZGO Pénztől!

! Leánykereskedés

a szezon legszebb kiállítás és legmodernebb ka-
landorfilmje. Pompás felvételek Berlin, Budapest,
Athén, Konstantinápoly és Balkán több festői vi-
dékéről. Főszerepben az alakítás nagymestere RU-
DOLF KLEIN ROGGE, valamint MARY KID,
ERICH KAISER TITZ és W. DIEGELMANN

— A Dalárda szombat estei, mely
nek teljes másolatát már közzétett, az idei
szezon egyik legérdekesebb és legváltozatosabb
magyar mulatságának indul. Az utolsó pró-
bák dr. Willer József karmester vezetésével
nap-nap után szorgalmasan folytatók, hogy
a Dalárda férfi és nőikara a legteljesebb fel-
készültséggel áll a pódiumra. Dr. Inczedy-
Jockmann Odón dalosszövegségi elnök már
pénieken városunkba érkezik, hogy az éne-
két kísérő cigányzenekarral próbákat tart-
son. Az érdekes műsor után a nagyterem-
ben tánc következik, melyhez a gazdag büf-
fét szintén a dalárda szolgáltatja. Most tehát
csak a magyar közönség áll, hogy a Dalár-
da művészi kiállítását október 13-án este tíz-
meges megjelenésével jutalmazza. Jegyek
Király Lajos divatüzletében kaphatók.

— Súlyos autóbaleset történt Pécs kör-
zetében. Pécsről jelentik: Tegnap délután az
Angol-jugoszláv Gép- és Részvénytársaság au-
tója Budapestre Pécs felé menet egy lejtős
kanyarodon felborult és az árokba fordult.
Mayer Jenő igazgató súlyosan megsebesült.
Mészai Dénes tisztviselő fej és belső zúzódá-
sokat szenvedett. Mindkettőt bevizitálták
a pécsi klinikára.

— A brassói evangélikus jótékony egye-
sület vallásos estélye, P. hó 13-án délután 6
órákor az evangélikus jótékony egyesület
vallásos estélyt rendez a Kut-uccal evangéli-
kus templomban. A szép műsorú estély jó-
vedelmét harmonium beszerzésére fordítják.
Az estélyen szerepelnek: Hübner Richárdné
orgonaszóval, Vogel Ilonka szavalattal,
Petrisor János hegedűszóval, Szóts Vil-
mos orgona és énekcsóval. Zene és ének-
számok, szavalat fognak váltakozni a műsor
ban és Nikodémusz Károly főesperes „Gyó-
gyíthatatlan közönnyesség” címen előadást
tart.

— A Szajnába zuhant egy párisi autó.
Párisból jelentik: Tegnap este a Szajnába
zuhant egy autó, amelyben hét ember ült. Az
utasok közül ketten megfuladtak, míg a
többiek sikertelenül megmenteni.

— A tűz elpusztította egy világhírű für-
dőhelyet. Newyorkból jelentik: Az Ocean
City híres fürdőhelyet egy tegnap kitört óri-
ási tűz teljesen elpusztította. Harminc több-
emeletes ház legett és az oltási munkálatok
közben két munkás meghalt, sokan megse-
besültek.

— Felbukkant a tengerből egy elsüllyedt
sziget. Londonból jelentik: A Tonga-szigetek-
ről költi a brit konzulátus, hogy a hajdan
elsüllyedt Falkon-sziget ismét felbukkant a
tengerből. A sziget mástól kilométer széles,
és ugyanolyan hosszú, melyen egy száz mé-
ter magas vulkán füstölög.

— Gyermekbénulás Heves megyében.
Egerből jelentik: A hevesmegyei Márkáz
községben gyermekbénulás (paralízis)
fordult elő.

— Eltemették Stromfeld Aurélt. Buda-
pestről jelentik: Szerda délután a Kerepesi-
temetőben végezték Stromfeld Aurélnak,
a vörösök egykori fővezérének temetését. —
Sok ezernyi munkásság vett részt a végtisz-
tességen. A katalakot tömördek vörös szá-
lagos koszoru borította. Az egyik ez a föl-
már volt: „Bécsi Világosság Kör.” A kopor-
sónál Farkas István, a sírnál pedig Kéthly,
Anna országgyűlési képviselők beszéltek.

Használt reszelők

és ráspolók újragörését
szakszerűen végzik

Szillági és Pusztai
ORADEA-MARE, Calea Victoriei 29. (volt Károlyvárosi-u.)

Vidéki rendeléseket a leg-
gyorsabban és legpontosab-
ban eszközöl.

Kérje azonnal legújabb díjmentes árjegyzéküket
a kvetlen tegyen egy próbarendelés!

ÓVÁSI!

A **Tungsram** jelzésű lám-
pák a legnemesebb anyagból ké-
szülnek, világhírű technikusok ve-
zetése mellett, nemzetközi sza-
badalmakkal védett eljárás szerint.

A **Tungsram** gyárijeggyel tehát
az elsőrendű minőséget garantálja.
A Tungsram védjeggyel rejlő nagy
erkölcsi tökélet öhajítja kisajátítani
azok a kevésbé válogatott eszkö-
zökkel dolgozó konkurensek, akik
újabbban felbukkanva silány, alig
néhány órát égő lámpákat oly
módon akarják a jóhiszemű kö-
zönség nyakába varrni, hogy gyatra
portékájukat

Tungsram

szóje egyet betűnek kicserélé-
sével, vagy e szóje torzításával
hozzák forgalomba.

**Óvakodjunk az érték-
telen utánzatoktól.**

Lámpáink házalóknál és futó ügy-
nökköknél nem kaphatók, hanem
kizárólag szaküzletekben.

Ingyen küldöm élete vázlatát.

Előzetes gondjait —
mondja a híres csillagász.

Életének vázlata vagy leírása, okosan
gondolkodó személynek ép olyan fontos, mint
a tengerésznek a tenger térképe. Miért akar
Ön bekötött szemmel járni, amikor egyszerű
levél segítségével megtudhatja mindazt, ami a
szerencséhez és a boldoguláshoz vezet?

Csak az boldogulhat,
aki nyitott szemmel jár az életben!

Prof. Roxroy megmon-
dja Önnek hogyan tud bol-
dogulni az életben, meg-
mondja, melyek a sze-
rencsés és melyek a sze-
rencsétlen napok, mikor
kezdjen hozzá valami új
vállalatához, mikor in-
dulhat utnak, mikor és
kit vegyen feleségül, vagy
khez menjen férjhez, mikor kérjen kedvezmé-
nyeket, mikor investáljon, mikor spekuláljon,
stb. Mindezeket és még sok egyebet kiolvas
élete lapjából.

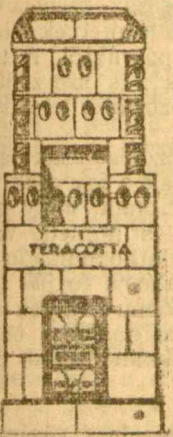
Mme E. Servagnet, Villa Petit Paradis,
Alger mondja.

„Horoszkóppal teljesen meg vagyok
elégedve, mivel a legnagyobb pontossággal
elmut és jelen eseményeket feltár, közli egész-
ségügyi állapotomat, diszkrétan fellebbenti a
jövő fátylát és értékes tanácsokat ad. Prof.
Roxroy munkája csodálatra méltó!”

Ha életének rövid vázlatát akarja, egy-
szerűen születésének napját, hónapját, évét és
helyét kell közölnie. Irja olvashatóan és sa-
jakezőleg nevét és címét és küldje ezeket az
adatokat azonnal Prof. Roxroy címére. Ha
akarja mellékelhet 20 lejt (csak papírpénz!) a
portó, irásköltség stb. fedezésére. Cím: ROXROY,
Dept. 8325, Emmastraat 42, Haag (Hollandia).
Levélpórtó Hollandiába 10 lejt.

**A BRASSÓI LAPOK a romániai
magyarság ügyét szolgálja. Aki a
Brassói Lapokra előfizet, a romániai
magyarságot erősíti.**

Cserépkályhák

készen felállítva
raktáron.

Legszebb modellek,
garantált fűtőképesség

Nagy rakomány csehországi
porcellán-fayanca lap érkezett
Szakszerű szerelést vállaljuk.

Vidéki megrendelése-
ket autonkon szállítjuk.
Szolid árak!

TERRACOTTA

cserépkályha lerakot és
szerelést vállalunk

Brassó, Vasút-utca 3/a.

BIOGLOBIN

(*) Eljegyzés. Zágoni Nagy Sándor és
Bende Iluska, Nagy Zolt és Bende Bertus
jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Hazaárulási pör Csehszlovákiában
egy allegorikus felvonulásért. Prágából je-
lent tudósítónk: Hazafias allegorikus felvonulás
miatt súlyos büntetés vár a marienbadi német
Böhmerwald-szövetség vezetőire. Ez az egye-
sület Marienbad környékén allegorikus körme-
netet tartott, amely azt jelképezte, hogy a né-
metek rabszolgaságba jutottak a csehszlovák
közirtársaság területén. Néhány kocsi haladt a
menetben, amelyeken német képviselőbe öltö-
zött férfiak és asszonyok ültek megláncolva és
a kocsikat kétfelől cseh csendőrök jelmezében
fegyveresek őrizték. Az allegória rendezői ellen
hazaárulás miatt büntető eljárás indult.

— Felfüggesztették a nagyvárad
rendőrprefektust és a kolozsvári helyez-
ték helyébe. Kolozsvári tudósítók telefonál-
ja: Mint ismeretes, a belügyminiszter tegnap egy
rendelettel felfüggesztette Nagyvárad rendő-
rprefektusát, aki törvénytelenül elrekvirálta a
munkásotthont. A munkásság megmozdulására
a prefektust elmozdították és helyébe Crenlan
Aurél volt kolozsvári rendőrprefektust küldte ki
távratilag a belügyminiszter. Crenlan ígérete
szerint Nagyváradon is ugyanolyan szellemben
fog dolgozni, mint Kolozsvárt.

— Nagy pályázat fasiszta butorsti-
lusra. Rómából írják: A fasiszta iparosok szö-
vetsége érdekes pályázatot írt most ki. Dolgozó-
szoba berendezést kellett tervezni, fasiszta stí-
lusban. A fasiszta butorstilus megteremtője
aranyérmert és nagy pénzjutalmat fog kapni.
Azután ebben a stílusban készítenének majd
butorokat az összes minisztériumok számára.

— Dáson napl renden vannak a be-
törések. Az utóbbi időben Dáson két betörést
követtek el. Először Kappel magánzúhoz törték
be, míg ő a templomban volt és 7000 lej kész-
pénzt, valamint több értékesebb tárgyat vittek
el a lakásáról. A második betörést Welsz Fá-
bián szatárnál követték el. Ejszakának idején
feltörték az üzlete rollóját és 60.000 lej értékű
áru vittek el. Érdekes, itt először a tulajdonosi
tartóztatták le, aki az üzletét betörés ellen
100.000 lejre biztosította. Később azonban ki-
derült az ártatlansága és szabadon bocsátották.
A rendőrség nyomoz a tettesek után.

(*) Aszra (Apolló) Mozgó. Ma pénteken
fut utódjára az „Erdészleány”. Szombattól
a világ legnagyobb szenzációja a filmmű-
vészet legnagyobb vívmánya „A fekete cik-
lon” lesz vetítve, amelynek főszereplője:
Rex, a csodáló. A jövő hét nagy filmjudo-
ságai: Keddtől Ufa szenzáció: „Egy lélek rej-
télye”. Péntektől: „A nászéjszaka” Lyli Da-
mita, Harry Liedtke, Verebes Ernő, Rudolf
Klein Roge nagy filmje.

(*) Vasárnap szigorított munkaszabályok. egy
heti munkálkodás után Önnek is pihennie
kell. A családja körében eltöltendő napot
használja célszerűen, hasznosan fel és tart-
son egy szemlét a maga és családja gar-
derójában. Ha azt fogja tapasztalni, hogy
az kiegészítésre szorul és a beállott hűvösebb
napok folytán Önnek, feleségének vagy gyer-
mekének kész ruhára, kabátira vagy bármil-
yen más ruhaműre van szüksége úgy
menjen már hétfőn a Gloria divat és texti-
lárúház ujonnan megnyitott üzletébe (Kut utca
30 b.) ahol előnyösen, jutányosan és kedvező
fizetési feltételekkel mentesítik Önt a ru-
házkodás nehéz gondja alól.

Az őszi- és téli szezon

divatja,

elsősorban az anyag

minőségére

tekintet sulyt. Az új divatos
vonalnak csak a finom,
lágy, legjobb minőségű
szövetek felelhetnek meg.

Jullus Nedoma

(*) A „Nerva” szanatórium orvosi keze-
léssel, öt-hatszori étkezéssel, fürdővel stb.
teljes ellátást és kezelést nyújt napi 300
(III. o.), 500 (II. o.) és 600 (I. o.) lej fix árak
mellett. Gyógyszerek árát külön.

— Orvosi körökhöz. Dr. Rittler bór- és
nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivé-
telével napoként rendel Hirschler-utca 25
szám alatti rendelőjében, nőknek 2-3-ig
férfiaknak délelőtti 11-1 óráig és este 7-8
óráig. Quartz és villanykezelés. dr. Oeken-
tele villanykezelés.

A MAI PÉNZPIAC

A világpiacon: Semmi változás.

A belső piacon: Bukarest ünnepel. Er-
délyben semmi üzlet. Dáson: egy olasz lira
8.87 lej, egy dinár 2.90 lej, egy francia frank
6.37 lej, egy osztrák schilling 22.82 lej.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zár-
lattól való eltérések). Nyitási árfolyamok sváj-
ci frankban: száz német márká 123.725
(+0.015), egy angol font 25.2575 (+0.0013),
száz francia frank 20.355 (-0.01), száz olasz
lira 28.365 (+0.02), egy cseh korona 15.365,
száz dinár 9.13 (-0.0025), száz lej 3.225, száz
pengő 90.65, tízezer osztrák korona 0.73175.

Szívünk mély fájdalommal tudatjuk, hogy
egyetlen szeretett gyermekünk,

Kálmánka

életének 17-ik hónapjában f. hó 13-án este
megszűnt élni.

Szeretett kis halottunk hűlt tetemét f. hó
15-én d. u. 2 ó. fogjuk a gyászházból, Fe-
kete-utca 38 sz. alól a ref. temetőbe 8-ik sy-
galmra helyezni. Édes kis halottunk ismét veled!
Brassó, 1927. okt. hó 14.

Károson Kálmán és neje
vigasztalhatatlan szülők.

Fájdalomtól megtört szívvel tu-
datjuk, hogy a szerető jó fiú, test-
vér, sógor, nagybácsi, rokon és
jó barát

Pál Károly

főmozdonyvezető

életének 43-ik évében, f. hó 13-án
éjjel váratlanul elhunyt.

Drága halottunk hűlt tetemét f.
hó 15-én, d. u. 1/2 órákor fogjuk
a gyászházból, Kereszt-utca 21 sz.
alól a ref. temetőbe örök nyuga-
lomra helyezni.

Drága halottunk pihenj csendesen!

Brassó, 1927. október 14.

A gyászoló család.

FIGYELEM!

A szerencse áll az ajtád előtt,
engedje be Őt . . . !

Oktober 10-én kezdődtek az 5. osztály főhúzásai: az osztrák osztály-
sorsjátékok és tartanak november 17-ig.

Az osztrák sorsjáték a világ legkedvezőbb sorsjátéka. Egyetlen egy sorsjegy-
gyel nyer Ön szerencsés esetben 750.000 Schillinget vagy 18 1/2 millió
lejt. Rendeljen tehát azonnal 5. osztály sorsjegyet!

Albert Bauer bankházánál

Wien, 4. Favoriten Strasse 4. Távirati cím: GLÜCKSBAUER Wien.

Az ötödik osztály eredményei:

Premiá	500.000	Schilling, egyenlő	12.500.000 lej.
1 főnyeremény	250.000	"	6.250.000
1 nyeremény	100.000	"	2.500.000
"	75.000	"	1.870.000
"	50.000	"	1.250.000
"	40.000	"	1.000.000

Valamint további negyvenezer nyeremény

8.940.000 Schilling összegértékből
egyenlő 223 1/2 millió lej.

Ne felejtse el, hogy BAUER a Szerencse Fla. Osztálysorsjeggyel mindig óriási szerencsével jár-
szanak. Nálunk nyerték meg legutóbb a prémieit és sok száz millió schillinget.

RENDELJEN AZONNAL!

A sorsjegyek árai az 5-ik osztályra:

Egy egész sorsjegy 161 Schilling
vagy 3900 lej.
Negyed sorsjegy 41 Schilling
vagy 950 lej.

Fél sorsjegy 81 Schilling
vagy 1900 lej.
Nyolcad sorsjegy 21 Schilling
vagy 480 lej.

Fenti árakban bele van számítva a portó, a játéktér és a hivatalos húzási jegyzék költsége is.

SPORT

A Hungáriát a zöld asztalnál elűtötték a Középeurópai Kupától

POZSONY. (A Brassói Lapok tudósító-jától.) Ismeretesek azok a bonyodalmak, amelyek a Bécsből a Hungáriához szerződött Konrád II. Spárta elleni szerepléséből támadtak. A Spárta szerint Konrád II. szereplése szabályellenes volt s emiatt övést emelt a legutóbbi 2:2 arányú mérkőzés ellen.

A kupabizottság az övést ügyében csütörtökre hívta össze a tagokat gyűlésre, amelyen megjelentek az osztrák, cseh, román kiküldöttek. Magyarországot Fodor Henrik, Kiss Tivadar és Szigeti Imre képviselik.

A gyűlés megnyitása után heves vitakozás indult meg afelől, hogy a kupaversenyt egyesületek vagy szövetségek rendezik-e. Magyarország kiküldöttjei szerint az egyesületek. Ausztria és Csehország képviselői szerint a szövetségek rendezik a versenyeket. Dönteni e kérdésben nem tudtak.

s így az ügy további tárgyalását s a döntést egy következő ülésre hagyták.

A kupaversenyek elődöntőit simán igazolták. A Hungária-Spárta középdöntőjében Konrád szereplése miatt heves vita tört ki, melyek során a gyűlés a cseh-osztrák álláspontot fogadta el, mely a Hungária csapatát a többi kupamérkőzésektől eltávolítja. A magyar delegáció e határozatot kimondása után kivonult a tárgyalóteremből. A gyűlés nyomott hangulatban folytatódott tovább.

A Hungáriát tehát megfosztották attól a lehetőségtől, hogy megnyerje a Középeurópai Kupát, amelynek favoritja volt. A cseh-osztrák álláspont, amely a zöld asztalnál győzedelmeskedett, kiszámíthatatlan következményekkel járhat a középeurópai sportviszonyok további kialakulására nézve.

Nyílt professzionizmus, vagy álamatőriség?

A professzionizmus tisztázni fogja a mai zavaros helyzetet — A romániai sport megérett a bevezetésre — Harmadik közlemény

A jövő egyik feladata az amatőrizmus új alapokra fektetésén kívül a nyílt professzionizmus bevezetése. Hiába szegezték le szám talanszor, hogy a romániai sport amatőr alapon nyugszik és ezen is fog maradni, az idők szelleme az idei őszre már más belátásra bírta a sportvezéreket nagyrészt. Ma már nem hangoztatják az ideális amatőrizmust ma már nem suttogva beszélnek a professzionizmusról, ma már hírlapok útján is nyilvánosságra hozzák, hogy igenis szükség van profi-klubok alakítására.

Miért e nagy változás?

Ennek sok oka van. A jobb belátásuk rájöttek, hogy a mostani áldatlan állapotoknak végét kell vetni. Belátták, hogy a szomszédos professzionista Magyarország — amelynek amatőrsportja viszont a professzionizmus óta gyönyörűen fejlődik, — nagy veszélyt jelent, mert oda akkor viszik ki innen a játékosok javát, amikor akarják. Rájöttek, hogy a professzionizmus fejleszti a futballsportot s a közönséget a nivósabb sport vissza fogja csalogatni a meccsek látogatására. Számítottak s úgy látták, hogy üzletnek sem rossz a professzionizmus.

Magyarország, Ausztria és Csehország után most Románián van a sor, hogy bevezesse a professzionizmust. A hajlandóság meg van. Erre vall az Erdélyi Sport című aradi sportlap anketjának eredménye. Ez a lap ugyanis nemrég körkérdest intézett az aradi sport vezetőférfiaihoz a professzionizmus bevezetésének kérdésében. E lapnak a hangja volt az első, mely ebben a kérdésben nyilvánosan elhangzott s mely ilyenformán megindította ezt az akciót, melynek célja a profiság romániai lehetőségeinek megvitatása. Az első bátor hang, mely a professzionizmus érdekében elhangzott, s mely után mindenki nyíltan mondta el véleményét.

Elvben mindenki a professzionizmus bevezetése mellett van. Eltérés főleg a bevezetés időpontjának kérdésében mutatkozik, továbbá abban, hogy az egyes városok s általában az ország hány profi-csapatot bír el. Sok vitára ad majd alkalmat az, hogy részvétársasági vagy egyesületi alapon szervezzék-e meg a professzionizmust. Az összes nyilatkozók szerint csupán a gazdasági helyzet miatti anyagi nehézségek teszik kétségesse az első években a profi-alakulatok rentabilitását, — egyébként a jövőre nézve csaknem mind optimisták.

A professzionizmus bevezetése a romániai labdarugó sportra nagy haszonnal járna. Tisztázná a mai zavaros helyzetet azzal, hogy szigorúan szíjjel választja a profiságot az amatőrségtől. Fejlesztené, magasabb színvonalra emelné a futballozás sportját. A játékos kötelezve lévén az állandó tréninggel jó tréner keze alatt magasabb játéktudást sajátíthat el. A mérkőzésen szebb játékot mutat, mert kötelezve van a lehető legjobbat nyújtani, különben elveszti helyét. A csapatok körülbelül a város legjobb játékosait egyesítenék magukban s így még az özszeszokás folytán is tökéletesedve, hatalmas játékerőt képviselnének. Két proficsapat találkozásával többet érne fel, mint a szenzációs városközi válogatottak mérkőzése. A közönség tehát nyerne, mert igazán szép, magas-nívójú játék látásában gyönyörködne.

A profi-csapatok fejlődése az amatőrök emelkedését is elősegíti. Az amatőröknek meg lesz adva a mód arra, hogy tanulhassanak. Sokat tanulhatnak abból, hogy látják majd az elsőrangú proficsapatokat egymásközt játszani, de még több hasznuk lesz abból, hogy játszhatnak velük. Lehet, hogy sorozatos vereségeket szenvednek, de tanulni csak vereség árán lehet.

A profi-csapatok képzett tréneret fognak tartani, aki helyes irányban fogja vezetni a játékosokat és csapatát egyaránt. Megszűnnek a fegyelmezetlenségek, kilengések, melyek eddig csak ártottak a sportnak s melyek elidegenítették a közönséget a pályáktól. A tréner az amatőr egyesületek is szerződtehetik, s így ezeknek is fokozottabb lehetőség van adva a fejlődésre.

A professzionizmus bevezetése csak hasznára lesz Románia sportjának s így csak örvendeni lehet annak az akciónak, mely nyíltan lándzsát tört a bevezetés mellett. Vannak sokan, akik ellene nyilatkoznak, de az idő s a viszonyok más belátásra fogják bírni ezeket is. Hogy Brassóban milyen lehetőségei vannak a professzionizmus bevezetésének, holnap számunkban fogjuk közölni.

(x) Két bajnoki mérkőzés lesz vasárnap Brassóban. Elvezetés sportprogramja lesz vasárnap Brassónak. A brassói vasutascsapat játszik a Coltea-val, a Hargita pedig az Olympiával. A Cfr., mely nemrég a Brasoviát verő munkáscsapat fölött aratott győzelmet, kemény ellenfele lesz a katonacsapatnak habár győzelemre nem számíthat. A Hargita legutóbbi győzelmével igazolta erejét, az Olympia, melynek ez az első bajnoki mérkőzése szintén fejlett játéktudású csapat s így a találkozás szép küzdelmet ígér.

(x) Új magyar országos rekord az agyagalamblovásban. Budapesten tegnap tartották a nemzetközi agyagalamblovó versenyt, melyet a nyíregyházai Német György nyert meg 98 találattal, országos rekordot állítva fel. Második Heyer (Berlin) 96 találattal.

IRODALOM, MŰVÉSZET

WEISZ ILONA

zongora hangversenye

szombaton, okt. 15-én

lesz megtartva az aulában

a következő műsorral.

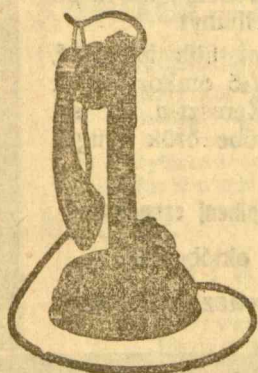
1. Beethoven: Sonate op. 57 (Appassionata), Assai allegro. Andante con moto. Allegro.
2. Chopin: Ballade g-moll.
3. Chopin: Nocturne Fis-dur. Scherzo h-moll.
4. Rachmaninoff: Serenade. Polichinelle
5. Liszt: Nocturne No. 3.
6. Dohnányi: Capriccio f-moll.

A nagy érdeklődéssel várt koncertre jegyek csak mérsékelt számban kaphatók a Klingsornál.

THOMSON-HOUSTON

Calea Victoriei 68. — BUCUREȘTI, Str. Academiei 39. — Telefon 3562

Villanyos gépek és anyagok.

Aram - Villágítás - Vezetékek - Telefonok - Rádió - Szerelés stb.

Mindenfajta és rendszerű telefonkészülékek.

Kézi villanyközpontok, központi és önműködő elemekkel.

Allandó, gazdagon felszerelt raktár!

Autótulajdonosok

ha mindennapi szükségleteiket gépalkatrészekben, gummikerekekben, valamint speciális autócikkekben, a közvetítők kikerülésével

olcsón

akarják beszerezni, forduljanak bizalommal alábbi címhez, hol a legjutányosabb áron, egyenesen külföldi gyárakból behozott árukat vásárolhatnak. Akármely kis megrendelést a legrövidebb időn belül postautóvételintézkedéssel el. Levelezés magyar nyelven is.

A. E. M.

Bukarest. Strada Slt. Ionica 7.

KÖZGAZDASÁG

Küzdelem a magas vámok ellen

A brassói kereskedelmi és iparkamara csak a legutolsó percben, a cikk kiadását követően értesített arról bennünket, hogy elmarad a tervezett vámtörvényi kongresszus. A cikkben foglalt megállapítások érvényességét ez a halasztás nem érinti, és ezért a cikket változtatás nélkül közöljük.

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítói.) Brassóban holnap tanácskozássra gyűlnek össze a termelés és a forgalom szakemberei, hogy rendszerbe foglalják mindazokat a kifogásokat, amelyeket Románia mai vámrendszere ellen a maguk szakmájában, a maguk hivatala nevében és az ország nevében támaszthatnak.

A vámok kérdése igen nagy jelentőségű része annak a kérdés-tömegnek, amely az államháztartásnak a magán gazdaságokkal való kapcsolatát illeti. A vámok az államnak egyik igen lényeges bevételi forrását jelentik mert átlagosan az állami bevételek egy hatodrészt ezek szolgáltatják a különböző európai államokban. Sokak azt mondani, hogy vannak pénzügyi vámok és vannak védő, vagy tilalmi vámok. Ez a megkülönböztetés azt jelenti, hogy vannak olyan vámok, amelyek semmivel sem magasabbak, s nem terhesebbek, mint a környező államok megfelelő vámjai, ezeket az államok azért szedik, mert szükségük van arra a jövedelemre, amelyet számukra ezek a vámok behajtának. Ezek a pénzügyi vámok. És vannak olyan vámok is, amelyek eltérnek ettől az átlagosnak mondható mértéktől, ennél magasabbak, vagy alacsonyabbak, s mellett az árucikk értékéhez viszonyítva is túlmagasak, vagy túl alacsonyak, annak megfelelően, hogy vajon az állam meg akarja-e akadályozni ezeket a cikkeket a határon való beáramlását, vagy ez elé akadályokat akar emelni. A védő és tilalmi vámoknak ez a gondolata egész rendszerüket szokott alkotni, s a rendszereknek aztán az a vége, hogy mindent előről kell kezdeni, mert vagy egyszerűen a fogyasztás és a termelés törvényeinél fogva nem éri el a célját az állami elgondolás vagy azért, mert a szomszédos államok, s általában azok az államok, amelyeket ezek a vámok termelésükben, fogyasztásukban érintenek, mindig megtalálják a módját annak, hogy vámra vámmal, gazdasági harcra harccal feleljenek és így hátrítsák vissza a vámháborút kezdő államra más címenek azokat a terheket, amelyeket az eredetileg a saját termelése érdekében akart rájuk hárítani.

Igy lassanként a tilalmi vámok is tisztán csak pénzügyi vámmá válnak, mert kiderül, hogy semmi más eredményük nincs, mint az az egy, hogy a sokféle adóztatási rendszer mellett még egy újabb pénzszerzési módot jelentenek az állami háztartás számára. S mivel ez így van és mivel a védő-vámok természetesen rendszeresen igen magas százalékokkal dolgoznak s a vámmal sújtott cikk értékének jelentékeny hányadát teszik, az államok rendszeresen görcsösen ragaszkodnak ezeknek a vámoknak a fenntartásához, sokszor még az illető iparcikkek gyártóinak tiltakozása ellenére is.

Kirívó példát szolgáltatott erre az utóbbi évek története, mely különben minden tekintetben sok fontos tapasztalattal gyarapította a gazdasági megfigyeléseket.

Angliának a békeszerződés értelmében joga volt ahhoz, hogy az Angliába bevitt német árucikkek után azok értékének egy negyedrészt tevő beviteli vámokat, úgynevezett büntető vámokat szedhessen. Ezzel a joggal élt is az angol kincstár, mert nagyon is egyszerűnek és természetesnek tűnt fel az a gondolat, hogy a német áru így vagy nem megy be az angol piacra, és ebben az esetben nem támaszt ott káros versenyt az angol termelésnek, vagy pedig mégis bemegy és ebben az esetben értékének egy negyedrésszel, tehát a termelésben rendkívül nagy szerepet játszó összeggel fogja kártalanítani az angol kincstár és rajta keresztül az angol termelési szervezetet.

Az elgondolás világos volt, az eredmény azonban olyan, hogy az angol irodalomban és sajtójában heves viták indultak meg ennek a büntető vámrendszernek az eltörlése érdekében. Az érdekelt angolok ugyanis a gyakorlat alapján azt mutatták ki, hogy ha a német áru nem megy be az angol piacra, az angol iparnak mégis megvan a lehetősége arra, hogy ennek a vámnak megfelelően emelje fel az árakat, tehát ennek megfelelően mindig olyan magas árakat számít az angol fogyasztónak, hogy éppen a német áru ne mehessen be, de ő azért lehetőleg teljes egészében kihasználhassa a neki biztosított előnyt. Vagy pedig bemegy a német áru, ebben az esetben pedig éppen olyan kétségtelen, hogy a vámot az angol fogyasztó fizeti meg, mint amilyen kétségtelen az, hogy a német áru kizárása esetén is az angol fogyasztó viseli azokat a súlyos többleteket, melyeket a vámvédelem oltalma alatt angol gyárok felszámíthatnak és fel is számíthatnak. A vámok rendszere tehát nem érte el a célját, mert annak terhet nem az idegen állam viseli, amelyet büntetni akarnak vele, hanem maga az az állam, amely a tilalmaknak ezt a rendszerét felállította.

A vám mindig kétélű fegyver, sőt nem is kétélű: a vám mindig azt vágja meg, aki vágni akar vele. Ezért fontos az, hogy az érdekelt tiltakozzék, hogy összefoglalja kifogásait, tapasztalatait, hogy gyakorlati megfigyelésekkel harcoljon a hivatalos elgondolások ellen, amelyek az előkelő dilettantizmusnak, vagy a hűvös akadémiai bölcsességnek, vagy végül egyszerűen a tévedéseknek s nem ritkán a kortescélok pénzügyi politikájának vámtérképét alkotásait kellő értékűre szállítják le és segítenek abban, hogy az ország gazdasági útja egészségesebb irányba terelődhesse.

Rendkívül nagy érdeklődéssel tekintünk a brassói vámkongresszus elé és annak az országos gazdasági élet szempontjából igen nagy jelentőséget tulajdonítunk.

Rendkívül nagy érdeklődéssel tekintünk a brassói vámkongresszus elé és annak az országos gazdasági élet szempontjából igen nagy jelentőséget tulajdonítunk.

Az új kereskedelmi törvénytervezet a részvénykisebbség jogairól is intézkedik

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítói.) Pénzügyi és ipari körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy az új kereskedelmi törvénytervezetnek külön fejezete lesz a részvénykisebbség védelméről és jogköréről való intézkedés. A törvényjavaslatnak ez a fejezete jogot ad a részvénykisebbségnek, hogy a kereskedelmi és iparvállalatoknál közgyűléseket hívassanak össze s fokozottabb ellenőrzést gyakorolhassanak az ügyvitel felett.

Néhány magyar lapban a törvénytervezetnek ezt az intézkedését «kisebbségi részvényesek» kifejezéssel közzétették. Félreértések elkerülése végett meg kell írunk itt, hogy ez a «kisebbségi részvényes» semmiesetre sem a nemzeti kisebbségek, hanem a vállalatok részvényesei, azaz csoportjuknak tagja, akiknek birtokában a részvények kisebbsége van.

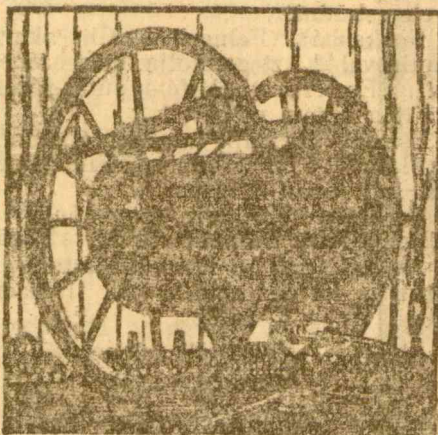
Autóhűtőket, radiátorokat!

ujjannan készült és szakemberrel javítja garancia mellett, a legrövidebb idő alatt

BOKIS GÁBOR

speciálisan berendezett hűtőszoba

BRASSÓ, HOSSZU-U 14. SZÁM 3

Tűzi fecskendő, a vagyon őre.

Kedvező fizetési feltételekkel szállítja

M. CARRIOL FIUL (Technikai osztály)

BUCURESTI, STR. CAROLI, 24-30. SZÁM

TELEFON: 7071. 84H.

A CSAVARGÓK KINCSE

Regény

(41)

Írta: Székula Jenő

Immár ott loholt a ritkás kísérteties fák alatt. A malom romjának pörkölt falai fenyegetően merednek a felhős ég felé. Az eső kegyetlenül zuhog. Kabátját föltűri, mert ömlik nyakába a jeges zuhatag.

— Ott!... ott, — kiáltja a csavargó esze-lősen.

A villanyfényénél megismeri a jeges csónka szarát. Még a kapát is megtalálja egy csalámmal elborított árok tövében, ugyanott, ahová ő hajította el. Főlemeli s mintha valami fegyvert lobogtatna a kezében, vak lázban törtet az acéláldiák rejtekhelye felé.

Az ásás helyén egy kis víztócsa képződött. Kalapjával mérégetti ki a vizet. Pokoli munka, így, zuhogó esőben, mert a medence mindig újra megtelik. De most rettentő erő feszíti izmait. Nem a ványadt, elgyöngült csavargó többé. A bőséges táplálkozás visszaadta régi erejét. Szaporán dolgozik már a kapával is. A laza és átázott föld gyorsan enged. Még szerencse, hogy annyi eső esett, Nem olyan kemény a rög.

— A kincseket akarom! A kincseket... — lihegi lázas erőfeszítéssel.

Még egy-két kapavágás. Az él kicsorbul a csengő acélom. Lehajol. A kincsesládát egymásután emeli ki az agyagos talajból.

Tűzet csillog az öngyújtójából, hogy jobban lásson. A benzines kanóc kísérteties lángolással ég. Az acéláldiák maguktól csapódnak föl. Görcsös ujjai mohón nyulnak beléjük. Csupa bankó. Angol fonok és amerikai bankjegyek. Óriási vagyont eltemetve ezen a kísérteties helyen a föld alá. Lázasan gyorsasággal gyömöszöli nadrágzsebébe és zubbonyának felső zsebébe a kincsetérítő papírkötegeket. Heves zápor esik. A nemes papír még péppé ázhat. Gallérját fázósan tűri vissza.

— Hahó!... Ki -mozog ott... Mit csinál?

Dermedten pillant fel. A sűrű esőtől két lépésnyire sem lehet látni. Pedig a hang egészen közélről jön.

Hogy mer itt ásní! Ez az én birtokom!

Heves mennydörgés szakítja félbe a szavakat. Utána vakító világosság borul a tájra. A tűnő fényben Homoki magas, sötét férfi alakot pillant meg, amint hosszú lépéseivel fenyegetőleg közeledik feléje.

Csak kétszáz lépésre van.

— A rém! — kiáltja a csavargó és majdnem térdre rogyott a rémüléstől.

Valóban. Blue Bull lehetett nem más. Az egész Európában körözött gonosztevő. Aki meglepi őt, írme, éppen akkor, mikor föld alá rejtett kincseit dézsmálja meg. A csavargó kiáltani akar, de nem tud. Torkát mint-ha máris rettentő marok szorongatná. Dermedten vesztegel a helyén, mint a madár, mikor gyilkos kígyó fojtó tekintete éri. De csak egy percig tart. Megrázkodik. Utána eszeveszett futásnak ered.

— Hé! Álljon meg! Meghal, ha vissza nem fordul.

De ő csak fut előre, mint akit álomban kergetnek, keskeny ajka véresen piroslik, mint valami égő vonal, és csak szalad, mint az üldözött vad, lihegve a félelemtől, messzire előrenyújtott nyakkal. Már ott rohanak el mind a ketten a ritkás, görcsösgyűfák alatt. A csavargó most már teljes szívvel megtudja érteni a kanáritollas emberke riadt rémületét, mikor az is tébolyító félelemben menekült a háta mögött száguldo rém elől.

— Csak most az egyszer cserben ne hagyjon a jószerecsém, — lihegi elapadó lélekzettel.

Már ott van a malom kopár és kegyetlen falai alatt. Az egyik acéláldiát, — bár már egészen üres — még mindig a kezében szorongatja. Zavarában nem tudja elhajtani. De most ledobja a földre, s ezzel is meggyorsul a futása, éppen jókor, mert üldözője már majdnem utólérte.

— A pénzemet adja vissza a pénzemért! — rikácsolják a háta mögött.

(Folyt. köv.)

VASÁRNAP

Krúzselyi Erzsébet:

Egy spiritisztának

Hívsz engem, hogy öleljem én is azt
A misztikus, léteitüli világot
S a szellemárnyak testvérül fogadnak.
En nem megyek.
Lelkek kórusa ne zúgjon felém!
Elűzné az én bús benső zenémet,
Mely még egyetlen gyönyörűl enyém.
Sötétség kereső én nem leszek,
A szürke alkony járjon csak velem,
Mert télek... télek... télek a sötétből,
Mely rég tenyegető ellentelem.
Az árnyakat úgy is magamba hordom,
A fényt is így lesem — és kielégít
Csöpp mosolya — hiszen a létben én
Lázár vagyok... Pár morzsa is elég itt...
A tulpart tüköt, mely előbb-utóbb
Enyém lesz úgy is, — én nem leshetem!
Nem, nem teszem soha szellemkezekbe
Bénult élet-kezem!

Felek, hogy úgy elejthetném a két
Eletmankóm: a Hílet és a Dalt —
És akkor elhanyaglom, mint akit
Többé semmise tart...

Kibédi Sándor:

A tajtékpipa

Vigjáték 1 felvonásban.

— Az Erdélyi Hódalmi Társaság által a Jakabffy-féle pályázaton első díjjal kitüntetve. —

SZEMÉLYEK:

Öreg László, Farkasbá nagyapja
Eszter, a felesége
Lidi, az unokája
Károly, szolgalegény
Mócsi, vén fuvaros
Béla, cigányfiu
Zsuzsa, Sára szomszédasszonyok.

Történik egy székely faluban.

(Szin: Falusi udvar egy része. Jobbra konyhaajtó, előtte árnyékoló vető fa. A fa alatt széles pihenő lóca. Balra kórakás, egymásra rakott tetőcserepek, edényekkel tűzdelt ágas. A háttérben jobbról kisajtó, felső része lécekből, ki lehet rajta látni az utcára. Balról a nagykapu egy része látszik. Idő: estefelé.)

Első jelenet.

Farkasbá, Eszter.

Farkasbá: (A konyhaajtó előtt ül a lócán, dohányzacskóból hosszuszáru tajtékpipát tömöget, Zekében meg harisnyában, ha jadenfőtt van, kényelmes, lassu, törődött. Pipatömés után beszól a konyhaajtón:) Eszter, hozz már egy kis parazsat...

Eszter: (Fürge mozgásu öregasszony, szapora beszédű, kissé éneklő hangú): Jól van nól... Kednek talán megártana, ha bemozdulna érte?... Hiszen a puliszkával bajlódok!

Farkasbá: Mán csak hozd azér!... Nem ég oda az addig, huzd férőbb cseppet!...

Eszter: Vízsemn mán, vízsemn, ne jajgasson annyit!... Hogy ked se tud egyebet, öröklé csak pipálni!... Ki látott oyat?! Bár valami jótételek ellopna kedtől azt a pipát. (Kijön. A parazsat egy deszkadarabon hozza).

Farkasbá: Ne karatyoli annyit, hanem siess!... Még, hogy ezt a pipát ellopják?!... Ezt a fájntos jószágot, akit még az öregapám szívott ki?!... Mit nem kívánna ez az asszony!... Nem olyan pipa ez tel...

Eszter: Pipa... pipa... Egyik olyan, mint a másik! Jobban tenné ked, ha eladná, tennap is háromszáz lejt igért érte Mócsi!

Farkasbá: Vigye a pénzét a zsidónak, ne ilyen fájntos pipára fájják a foga!... Mit nem gondolkodik! Hogy én eladom ezt a pipát! Akit szegény Lajos is használt! Ejsze mán a fiadat is elfelejtéd?!...

Eszter: Csak szegény Lajost ne emlegetse! (Hirtelen kitörve) Jaj lelkem gyönyörűséges fiam! Egyetlen vinágszálom! Hogy nem tudál te es hazajönni! Hogy meghalál nagy Muszkaországban! (Sir).

Farkasbá: (Homlokát törölgeti, kiabálva) Ne böjg tel!... Mit böjg?!... (Elhallgat majd hirtelen kitör) Drága egyetlen fiam! Ne szírogj no!... Adjunk hálát a felséges Istennek, hogy legalább a kús unokát meghagyá öreg szívünknek!...

Második jelenet:

Mócsi, voltak.

Mócsi: (Borostás állu vénember, szakadozott ruhában, elnyűtt, piszkos kalappal, csizmában, vállán tarisznyával. Belép a kisajtón:) Adjon Isten!...

Farkasbá: Adjon Isten kednek es!... No üljek le nálunk!...

Mócsi: (Állva marad, ide-oda topog, nyugtalankodik fürkészget): Szeredából jövék, épp egy órája! Csak ehejt a szövetezetbe fordulék bé a komámhoz, kús dolgom volt vele!...

Farkasbá: Nono!... De azér bir még használni vagy egy pohárral?

Mócsi: (Köszörűli torkát): Hagyja szomszéd!... Bár igaz... estebéd előtt volnék...

Farkasbá: (Eszterhez, aki az edényeket rakosgatja): Eriggy csak bé az üvegér!... (Eszter bemegy, Mócsi tanácstalanul álldogál). Ked meg telepedjék le!... (Mócsi leül). Hát mi hir van Szeredában?... Nem-e szállítják le az adót?!...

Mócsi: Bizony ráférne a szegény ember re!... Igaz a, hallám, hogy megint új táblákkal boldogítanak bennünket! Öröklé csak kiadás, négy szekere van, a négy tábla, biz a épp nyolcszáz lej!...

Farkasbá: Annyi al!...

Mócsi: Minapában meg bójóvének a csendörök, hát nem felirtak, hogy ganajos a ház eleje? Épp azelőtt való nap megszél bé frissen az asszony!...

Farkasbá: Ejsze nem köszönt ked nekik?! (Beszól a konyhaajtón:) Eszter, hozz még parazsat, ehejt kialudt a pipám!...

Mócsi: (Sóvárogva nézi a pipát): Fájntos pipája van kednek! Nem-e adná el? Megvenném jó dufla áron!...

Farkasbá: Nem eladót!...

Mócsi: (Mintha nem hallaná): Hát majd megegyezünk az áraban!

Eszter: (Kijön. Italos üveget, két pálinkás poharat, deszkán parazsat hoz. A parazsat Farkasbának adja, az üvegből megtölti a poharakat. Szives hangon): Használják kelek egészséggel!...

Farkasbá, Mócsi: (Koccintanak, isznak): Isten éltesse!...

Mócsi: (Bajuszát törölgeti): Hát, hogy egyeztünk meg? Mennyiért adja ked a pipát?...

Farkasbá: En? A pipát? Semmennyért!...

Eszter: Adja mán ked oda! Minek kednek épp az a pipa?... (Mócsihoz) Menynyit is ad érte ked?!

Mócsi: (Megvakarja fejét, lassan): Isten bünül ne vegye... adok háromszázötvenet!...

Eszter: Halod-e ember, háromszázötvenet ad érte!...

Farkasbá: Ezér bizony nem adom! Ez mán a családban marad!...

Mócsi: Hászen ugy sincs mán kire hagyja. Lidi meg féléhnép, nem használja!...

Farkasbá: Majd használja az ura!...

Mócsi: Az ura-é?... (Nyomatékkal): Károlynak hagyná ked ezt a fájnt pipát?!

Farkasbá: Miféle Károlynak?...

Mócsi: Nem es tudná ked a dolgot? Hogy a ked szolgálja meg Lidi egymásba gabalyodtak?!

Ahogy jövék az uton, phait a kaptatónál csak látám, hogyan csókolózának egy fa mögé bujva!...

Farkasbá: Mit mond ked? Hogy Lidi meg Károly?... Ejsze káprázott kednek a szeme?!

Mócsi: Hatvanat bétöltöttem, de amit saját két szememmel láték, arra meg es merek esküdni!...

Farkasbá: (Felugrik): Mit akar az a semmirevaló? Azt gondolja, neki szántam Lidi!... (Eszterhez): Miféle sütés-főzés folyik itt a hátam mögött?!

Eszter: (Élesen): Van szeme kednek, mér nem látta?! Bezzeg amire nem kéne, ninygárt rákoppa a szem!...

Farkasbá: Tán arra érte ked, hogy tele kötövel lépegetsz ki a kisajtón? Törökbuzával? A zsidónak?... Honnan láttam volna azokat a haszontalanokat?!

Hászen nem járhatok mán a határra?!

Harmadik jelenet

Károly, voltak

Károly: (18—20 esztendő legény, kezében ostorral. Beszól a kisajtón az utca felől): Megjöttem gazduram!...

Farkasbá: Itt vagy jómadár?!

Megjöttél?!

Hogy a... (elnyeli a káromkodást, még hangosabban): A törökbuzát behordtad?! A nyulaknak adtál enni?!

Majd cserditek én neked csókolózást te lókötő!...

Károly: (Bámulva hallgatja Farkasbát, majd észreveszi a félrehúzó Mócsit, akire ráordít): Tán ked árulkodott vén tolvaj?!

Mit ártottam én kednek?!

Nemhogy meg-

köszönné, hogy elhallgattam, kinek a szénáján gyarapodnak a csitkói?!

(Farkasbához): A törökbuzát behordtam, a nyulaknak enni adtam, csókot pedig sóse kértem kedtől!...

(Becsapja a kisajtót, elmegy.)

Negyedik jelenet

Farkasbá, Eszter, Mócsi, később Lidi

Farkasbá: Hallotta ked ezt a kötnivaló kölyköt?!

Még feleselni mer nekem! Letöröm a cerekát, ha el nem pusztul a házamtól!...

(mind mérgesebb, hadonászik a karjaival, a lóca alá ejti a pipát kezéből) Gézenguz kölyke!...

Amíg a pipámat bírcm, nem lesz az övé, annyi szent!...

Eszter: Nyughasson mán ked!...

Mócsi: En is azt mondom, ne haragudjék arra a fiura!...

Derék fiu az, nem látja ked, hogy rendbe tartja a fődeket?!

(magában) Csak valami baj ne legyen, mert még megjáróm avval a kölyökkel!...

Farkasbá: (nem is hallja): Ide bé ne tegye a lábát!...

(Lidi megjelenik a kisajtónál) Mi a csudát gondolt?!

Lidi kéne neki?!

Amíg a pipámat... (észreveszi, hogy a pipa nincs a kezében. Megdöbbenve) Hát a pipámat hova tettem?!

Eszter: Az előbb még a kezében volt!...

Farkasbá: Dehogy volt, dehogy volt! Bizonyosan bevitted!...

Eszter: En osztán nem!...

Mócsi: (bátortalanul közbeszól): Hát ide adja-e háromszázötvenét?

Farkasbá: Hát a ked girhes csitkóiért odaadnám-é?

Mondám, hogy semennyiért!...

Erti-é ked?!

Mócsi: (hátrál a kisajtó felé, ahonnan Lidi lassan visszahúzódik): Mégiscsak megegyezünk egyszer!...

(elmegy)

Farkasbá: (keresi a pipát): Hova a csudába tettem?!

Ejsze mégis bent hagyattam! (bemegy Eszterrel együtt)

Ötödik jelenet

Lidi, Károly

Lidi: (16—17 esztendő takarok leánya. Károllyal együtt belép): Most aztán ugyan-

csak össze muszáj szedjük eszünket!...

Károly: Bizony, erősen rámtámada apód, amiért szíveimből szerettek!...

Azért ugye... nem hagyjuk egymást?!

Lidi: Dehogy hagyjuk, dehogy!...

De valamit ki kell találjunk?!

(észreveszi a lóca alatt a pipát) Nini a híres pipa!...

(felveszi, nézegeti) Ejsze hiába keresi bent apó!...

Béviszem neki!...

(indul)

Károly: (visszatartja): Ne bomolj tel!...

Amíg bele nem egyezik, azértse adjuk oda!

Lidi: Jaj de nagyszerű!...

Amíg bele nem egyezik, hogy a tied legyenek... addig nincs pipa!...

Nesze tedd el jól, míg nem szölok!...

Majd csak kitalálok valamit!...

Károly: De egy csókot is adj!...

Ne félj, visszaadom!...

(megcsókolja) A pipát kabátja alá rejti. (elmegy)

Lidi: (sokáig integet neki a kisajtónál)

Hatodik jelenet

Lidi, Farkasbá

Farkasbá: (még a konyhában): Ugy látom, mégiscsak kint hagyttam valahol!...

(kijön Lidihez) Nem láttad-é a pipámat?!

Lidi: En bizony színtet se!...

Farkasbá: Ejnye... ejnye... hova tettem?!

Vagy talán az a vén gazember tett volna kezét?!

Nincs! Nincs! Tiszta sor... ellopták!...

Mit gondolsz Lidi?!

Lidi: En is azt mondom!...

Nem is kerül meg az addig, amíg valahogy vissza nem (mozdulattal jelezi) kanyarítjuk!...

Farkasbá: (gondolkozva): Hászen... ha csak lehet... jobb így visszalopni!...

Minek szégyenbeverni valakit, ha nem muszáj?!

Aztán... ki kanyarítaná vissza?!

Látom aa szemedben, hogy kifundáltál valamit?!

Lidi: (hizelegve simul): Ki más, mint Károly?!

Meg aztán én is segíték neki! (egészen odasimul) Apó drága... ugye nem fog haragudni Károlyra?!

Meglátja apó, viz szaszerzi a pipát!...

Jaj... mennyire szeretem az én édes apómat!...

(megcsókolja)

Farkasbá: (neheztelő hangon): Be értitek!...

Hászen... nem haragszom én épp olyan nagyon... dehát... nem a hátam megett kellett volna csinálni!...

Nana... nem vagyok én épp emberevő!...

(lassan) Osztán kár lányom... te szereted?!

Lidi: Jaj, majdnem ugy szeretem, mint az én drága aranyos apómat!...

Ugye édes apó... odaad nek!...

Farkasbá: Ráérünk arra még néhány esztendőig!...

Lidi: De én mához esztendőre asszony akarok ám lenni!...

Farkasbá: Ejnye no!...

Ejsze a pipa sincs még meg!...

Lidi: Na, azt megkerítjük apó!...

Me-

gyek is már Károlyhoz!... (félre) Előkerítjük Bélát, vagy negyven lejért elvállalja a lopást!... De nem... jobb lesz, ha megtalálja mintha a vén Mócsi vesztette volna el... (kiszalad)

Hetedik jelenet

Farkasbá, később Eszter, Zsuzsa, Sári, Lidi
Farkasbá: (gondolatokba merülve jár-kál fel-alá, majd leül a lócára. Tenyereibe temeti arcát.)

Eszter: (kis szünet után lassan bejön, Farkasbá mellé ül. Vontatottan): Hát... ked mit gondolt?...

Farkasbá: (felemeli fejét): Azt én... amit a párom!... Meghaladtuk a hetvenet mindketten... Bévégeztük!...

Zsuzsa, Sára: (kis szünet után nagy dörrel-durrall jönnek, folyton jajveszékenek): Na de ilyet... na de ilyet!... Ellopták a drágaszép, tájinos pipát, Farkasbá!... Eppor most mondták Lidi, milyen szerencsétlenül jára ked veled!... Teremtő Isten... vajjon ki gazember lophatá el!...

Farkasbá: (odavetve): Ha én azt tudnám!... (hallgatva ül tovább Eszterrel együtt)

Zsuzsa, Sára, (zajonganak, kiabálnak)
Lidi: (berohan): Apó! Apó! Megvan a pipal Enejt az árokban találá meg a cimbalmosék fia!... Jaja, hozza is már Károly!

Nyolcadik jelenet

Károly, Béla voltak

Károly, Béla: (berontanak, diadalmasan mutatják a pipát): Megvan a pipal!... Enejt az árokban találuk meg!...

Farkasbá: (gyanakodva): Ejsze valami mímás van a dologban!... Nagyon furcsán pislog a szemetek!...

Béla: (közzel-lábbal bizonykodik): Jövék felazon, hát látám, hogy ehejt az árokban ott hever a ked pipáj!... Megismertem minyárt!... Károly is jöve aztán, ő is mond, hogy a kedél!... Ugy feküdt ott, mintha el-ejtette volna valak!...

Farkasbá: (eszmélve): Mondám ugye, hogy a tekergő Mócsi lopá el: Megijedt a vén tolvaj, oszt elhajintott!... (Bélához) Ne-sze husz lej, oszt kotródj!... (pénzt ad neki)

Mind: (szörnyűködnek): Né a vén tolvaj! A zsvány! Osz még ártatlankodik?!

Béla: (elmenőben odaszól Károlynak): A negyven lej megkapom-e? (Károly igent int Béla nagynoldogan elmegy)

Farkasbá: (tömi a pipáját, Károly sebesen gyufát gyújt, Farkasbá kicsapja a kezéből): Hozz parazsat hél!... Tanuld meg, hogy ugy szeretem!... (Károly beszalad)

Lidi: (közelebb jön): Haragszik még apó!...

Farkasbá: (haragos arcot mutat): Mér ne haragudjam, ha haragszom?... (elfordul, méltatlankodva) Hozza már a parazsat az a kölyök!...

Károly: (sietve jön, átadja): Hozom, hogyne hoznám!...

Farkasbá: Na azért!... (a parazsat kényelmesen tömökdi a pipába, szippantgat, nagyon elégedetten) Na gyerekek... a pipa megkerítődött!... használódik!... s soha többé el nem vesztődik!...

Károly, Lidi: (nevetve): De nem áml!... Farkasbá: Most pedig hallám!... noyan es tudtok csókolózni?!

Károly, Lidi: (megcsókolják egymást): Igy ni!... (Lidi odaszalad Farkasbához) De bizony apót is!... (megcsókolja)

Farkasbá: (Károlyhoz): Majd oszt ügyelj a pipára, mert ilyen fájtos pipa nincs több az egész világon!...

— Függöny —

G. Halmágyi Mária:

Féltékenység

Szaggatott, mélyről-jövő sóhajtozással figyelte az ő kicsi lányát. Tekintete végigkutatta simán-flatal arcocskáját, úde alakját és kitört belőle a vágy. — Mégis... nem jól van ez így... mit gondolsz gyermekem, milyen jövő vár rád, ha mi nem leszünk? Te jól tudod, nem neveltünk az életre; a küzdelemre... ki sem bírná. Tulságosan érzékeny vagy...

Sokat tudsz, de kevés olyant, melynek hasznát vehetnéd... cölod nincs... fiatal vagy, talán leghelyesebb lenne, ha mégis...

A leány könnyedén vont vállat, de hangjában visszafogott ingerültség rezgett.

— Anyám; tudom mit teszek. Százszor inkább élelem le egyedül az életemet, mint egy meg nem értő férfi mellett. Nem várom most

férjhez... később ha ugy érzem, hogy szebben nem tudom berendezni életemet, sokat nem gondolkozom. Az elsőnek, aki valamennyire megfelel, a felesége leszek.

Ma még nem tudom megtenni... ugy lehet... még várok. Az életem nagy szenzációja még hátra van. El kell jönnie, mert hívom; várom; akarom.

Ha ez a szenzáció ugy alakul, boldog leszek és boldoggá teszek egy embert. Ha nem? — Ezt majd meglátjuk. Siettetni nem lehet az eseményeket; én fatalista vagyok. — Kicsit erőszakoltan felnevetett. — Nézz végig rajtam. Ha férjhez akarok menni, megtehetem bármikor. Kiváncos vagyok és azt mondják, bábonáznak a szemelm.

Napirendre tértek ujra a téma fölött, mint már annyiszor, de az anya lelkében még sokáig vibráltak a szavak, s szomoruan tapadt rá szeme a leányra, ha férjhezmentek ismerősök; barátok. Mintha mondta volna:

— Látod ez is révbe ért... csak te nem... később, nehogy megbánd.

És a leány csak várt. Évek jöttek, mentek; flirt, férfiak fellobbanó tekintete, társaságtól; muzsika; ünneplés, egy-egy ember, akiben volt valami az igaziból, de feltolakodott a — mégsem — és a lány visszaparancsolta maga mellől.

Az ismerősök helyeselve mondták. — Jól tette, nem magának való! — A háta mögött összesúgtak. — Persze, hogy a flu... ez is ott hagyta...

Nem törődött velük. Várt tovább. Lassan magába raktározta az érzéseket, a szeretetet és gazdag volt az is, kinek morzsákat juttatott belőle. Nem törődött az emberek dolgával. Ráesett mohón a betűre.

Falta a könyveket. Bennük élte ki magát, a mások szerelmi regényein került fel a révre és lassan-lassan kimondta, hogy — vége... nem tud szeretni. Asszonyvággyal, asszonyszerelmmel nem tud férfihez közelhajolni. Kiegett, mielőtt igazán fellobbant volna...

Jöhet a szenzáció, — késő.

És beleny godott. Néha még, eleinte felviharzott benne a fiatalsága, azután erőszakoltan lefejtődött.

A barátai, fiatal vidám gyermekek, nem néztek rá férfiszemmel, vagy ha néztek is, titkolták előtte. Belevetette magát egy eszme forgatagába; hevített, lelkesedett maga is, — érezte az erejét és megcsillogtatta érzéseit.

S a szenzáció lassan közeledett feléje. Amikor már nem várta, betoppant az életébe, meglepte, elkábitotta és alázatossá formálta.

Férfi volt. Erős, markáns egyéniségű, büszke és tele-lelkű. Ugy jött az életébe, keresetlen egyszerűséggel, a természet rendeltetése szerint, mint tél után a tavasz.

Fagyot olvasztott, bimbót fakasztott, nap-sugarat sugárzott szerte, márol-holnapra — és csak ennyit mondott.

— Lesz-e a feleségem?

S a lány odaadón simult hozzá. — Hát mégis boldog asszony leszek? — Ez volt a válasz. — Első percben kapcsolódott egybe minden idegszáluk eltéphetlenül. Már nem volt a lány a régi erős, különember, felolvadt a férfi egyéniségében; szeretett.

Megalázkodva, mohón, pazarul szórva oda két marékka, amit évek hosszú során át gyűjtögetett.

És az anya, ragyogó arccal típegte körül őket. Könnyek csordultak ki szeme sarkán, mikor megpihent rajtuk tekintete és átélte bennük a fiatalságát.

Néha, odahívta magához, az ágyába és dédelgette boldogan, mint kisgyerek korában. — Hát igaz? Hát férjhez megy kicsi lány? No, nézd a haszontalant!... van mersze férjhezmenni!... — Kiváncsian faggatta. — Hogy találta-tok egymásra olyan hirtelen? És mondd megcsókol? — Milyen másképp volt ez régen... a mi időkben... A fiu hosszú hónapokon át mondott szépeket; virágot küldött. A bálban tüntetően foglalkozott a lánnyal... szerelmes leveleket irtak egymásnak... esküdöztek... akadályok jöttek... csak a végén lettek egymáséi...

A leány mosolygott; olyan mosolygással, melyben benne volt egész lelke.

— Mi nem érünk rá erre Anyám. Az élet

kegyetlenül rövid, s az igazi szerelemnek hiányos és kevés a szótára.

Mi talán nem is tudjuk kimondani a szót, hogy — szeretem — csak nézzük egymást csillogó szemmel, fogjuk egymás kezét és az ujjaink delejes lüktetése beszél... mi nem akarunk meghalni egymásért, mi élni akarunk, hogy boldogítsunk és boldogok lehessünk magunk is... — Szemel fátyolosakká lettek a hálától és visszasurrant fehér ágyába; szorosan lecsukta hosszupillás szemét és rapszódik-san valami imádkozásfélét hallgatott.

— Köszönöm Istenkém. Köszönöm, hogy megteremtetted őt... Köszönöm Sors. Köszönöm, hogy nekem adtad... Köszönöm kedvesem... Köszönöm, hogy szépnek látsz...

Fehér menyasszonyi mezében olyan volt, mint egy fűszeres, egzotikus virág.

Ragyogott a szeme és nevetett az ajka. Mindig nevetett. A szertartás alatt sem tudták meghatni a pap kenetteljes szövirágai, csak nézte lopva az ő drága emberét s odasimult hozzá a karja.

— Milyen igénytelen is vagyok mellette... nem érdemlem meg...

Háta mögött, nem látta, de megérezte, hogy elsírta magát az anyja; szeretett volna oda kiáltani:

— Ne vess, hiszen a lányod minden pérusából sugárzik az öröm. Ezt akartad; vártad: ne sirj hát!...

Az asszonyélet első napjaiban, még tervezgettek ketten.

— Egyszer, ha majd bekopogtat közetek a gyermek, akkor lesz tökéletesen boldog, nagyanyó. Szép gyermeketek lesz és erős, mert szépek vagytok és szerettek egymást.

Magukra hagyta a fiatalokat. Beszélgesse-nek, hiszen annyi mondanivalójuk lehet. Csókolóznak; most az ideje. — Minek zavarná őket? Akkor érezte először, hogy terhére lehet a lánynak és belehasított a fájdalom.

— Elvették tőlem... Már nem az enyém. Nem a régi többé... sokszor hallottam, hogy „add férjhez a gyermekedet, ha el akarod veszíteni”... nem hittem. Igaz.

Féltékenyen figyelte őket. Összebujtak a szoba sarkában; a nagy, erős ember térdére vette az ő kicsi lányát és a fülébe suttogott. Felnevettek hangosan, szívből.

— Vajjon mit mondhatott?

Eleinte még közéjük ment ő is, megmosolyogta bohóságukat, de később tüntetőn kerültte őket.

— Nem akarok terhükre lenni... jobban érzik magukat nélkülem... lassacskán majd beleszokom én is...

Gyötörte magát. Egyszer, levelet irt az asszonyka. Összedugták a fejüket és ugy olvasták el, fel-felnevetve.

Odament kíváncsian: — Nekem megmutatjátok? — A lány zavarosan hallgatott el. — Nem lehet, anyám...

Sértődötten vonult vissza.

— A lányom... az én kicsi, engedelmes lányom... olyant irt, amit nem mutathat meg nekem...

Csordultig telt a lelke fájdalommal és féltékenységgel.

— Elvette tőlem... csak ugy, — betoppant egy idegen, rátette kezét az én kincsemre és kimondta: — Az enyém.

— Hát lehetséges ez így? Igazságos?

Viaskodott benne az anyai szeretet az ön-zéssel. — A fő, hogy boldogok legyenek... Nem zavarom őket egy szóval sem. Nem tehetnek róla. Így volt mindig, az öregek után fiatalok jöttek, tegnap után a ma következik... De mégis... az én vérem termelte, én szenvedtem meg érte, ne szeressen senkit jobban az anyjánál!...

Ugy vergődött, hogy belesápadt az arca és kihagyva dobogott a szíve.

A fiatalok megéreztek. Nem panaszkodtak de ijedten rezzentek meg, ha közéjük lépett és nem merték előtte megcsókolni egymást.

S amikor, egy napon kirobbant belőle a szemrehányás, a féltékenység, az asszonyka testét meg-megrázta a zokogás, ugy szaladt az ura karjaiba.

Könnyesen bugyborékolta ajkán a szavak:

— Vigyél el innen... itt nem tudok szeretni... az anyám szeme megmérgezi a szerelmemet.

Semper idem:

GANDHI

(Folytatás.)

(5)

Mikor Gandhi ezt a levelét megírta, a hinduk erre a harcra már iskolázva voltak.

Mikor Dyer tábornok az amritsari vérfürdőt rendezte, ahol hétszáz hindu halt meg az angol gépfegyverek tüzeiben, Gandhi ezt írta az indiai szabadságharc lapjában népéhez:

— Szokjátok meg azt a gondolatot, hogy az akasztás hozzátartozik életeteknek rendjéhez. S tudjátok meg, hogy nem egy ezernél, hanem sok ezernél is békén kell elviselnie feláldoztatását a szabadságért. Visszatértek nem szabad, fegyvert fognotok nem szabad, védekezni nem szabad.

Máskor megint ezt írta:

— Ha majd minden hindu jászó nélkül fogja tudni elviselni, hogy kést marisanak szívébe, akkor beszélhetünk arról, hogy elérkezett a tűrő ellentállás ideje.

Gandhinak nincsenek fenyegetései, nincsenek megtorlásai a saját népével szemben sem. Nem mondja azt, hogy aki nem követi a többiekét, azt a nép kizárja magából: tegyen mindenki úgy, ahogy jónak látja. Nemcsak az angol nem szabad üldözni és megfélemlíteni, — a saját népet sem szabad. Mikor a levelét következtében beálló helyzet lehetőségeiről beszél, előre megírta: senkinek se legyen bántódása a hinduk közül se, ha nem követi nemzetét útját. Aki megakarja tartani rendjeit, tartsa meg, aki hivatalba akar járni, járjon s aki angol ünnepeken akar résztvenni, tegye meg. — (Népe azért megtalálta a maga fegyvereit ezekkel szemben is. És mikor például észrevették, hogy még mindig vannak hindu ifjak, akik az angol egyetemre járnak, — nem tettek ellentük semmit. De azt a hatalmas teret, amelyről az egyetem nyílik, száz meg száz hindu feküdt végig és az ifjaknak, akik az épületbe be akartak menni, a békén ott fekvő, mozdulatlan, szótalan hindu testvéreken kellett végig lépkedniük a kapuig...)

S mikor Bombayban a felindult tömeg felázadt a kereskedők ellen, akik kivonultak az angol trónörökös fogadtatására, Gandhi börtön és imádságot rendelt el a lázadó, a fegyelmetlen lelkek megnyugtatólásáért és megvilágosításáért.

Már úgy volt, hogy most az egyszer sem tartóztathatja többé fel a világtörténelem legcsodálatosabb szabadságharcának menetét s hogy a harc most már teljes erejével fog tovább folyni. S úgy volt, hogy India egész élete valóban megbénul, mert ezáltal a Gandhi programjában már az angol árucikkeknek a teljes bojkottja is benne volt. Nem azért, hogy az angol kereskedőnek ártson, hanem azért, mert az angol gyárakban készült áruk munkások kúszorázása árán jöttek létre és ahogy Gandhi mondja, nemcsak az uzsora lopás, hanem lopás olyan árucikkeknek a használata is, amelyek uzsorával készültek.

Mikor pedig minden ilyen tökéletesen elő volt készítve, rettenetes esemény történt, amely megrázta Indiát és amely egyszerre új fordulatot adott az egész vértelen harcnak: a vér keresztezte és elzárta a vértelenség útját.

Az eset ugyanolyan volt, mint az amritsari, amelyet Dyer tábornok rendezett. — Csauri Csaurában a rendőrség rálótt a békésen ünneplő hindu tömegre és a sortűz megölt néhány hindut és többeket megsebesített. A tömeg azonban nagy volt és izgatott. Még emlékezett Amritsarra. Beszorította a rendőroket a rendőrségi laktanyába, szétrombolta az épületet és lemészárolta a rendőroket.

Rémítő eset, — s mindenütt másutt, az egész világtörténelem folyamán legbiztosabb jele lett volna az általános véres zendülésnek. — A szabadságharcok mindenütt hasonló véres eseményekre törtek ki, mert Gandhi előtt a vér mindig és mindenütt vért kívánt. Még a Krisztus kiontott vére is vérzuhatokban folytatódott az idők folyamán.

Hogyne. Eddig még mindig harc volt a fegyvere a szabadságnak, — de erre Gandhi azt mondta, hogy a fegyverrel kivívott szabadság nem egyéb szolgaságnál. A fegyverek szolgaságánál. — Pedig nem gyávaságból beszél

igy, hiszen Indiának háromszáz millió lakosa van és Anglia hadereje Indiában mindössze százezer, ennek is csak az altisztjei és a tisztjei angolok, a legénység hindu.

— Én nem akarok büntetni, mondja Gandhi, hanem megbocsátani. A megbocsátásnak azonban csak akkor van ereje, ha annak, aki megbocsát, volna ereje a büntetésre is. Én pedig bízom népem erejében, mert háromszázmillió embert nem tarthat féken százezer ember, tehát én a megbocsátás útját keresem.

S ahogy a végzetes eset hírét hallotta, válaszul, azonnal visszavonta az alkirálynak írt levelét.

Egyetlen hét telt el levelének, a hadtüzetnek elküldése óta és már ment az újabb levél az alkirályhoz. Gandhi nagyságának, népe nagyságának s a krisztusi elvek örök érvényének csodálatos bizonyítéka.

— Isten határtalanul kegyelmes volt hozzám, írta Gandhi ebben a visszavonó levelében. Harmadszor adta most tudomásomra, hogy Indiában még nincs meg sem az Erőszak-nékliségnek, sem az Igazságnak az a szelleme, amely igazolhatja a polgári kötelességek megtagadását s amelyen kívül azt semmi egyéb nem igazolhatja. Mert a polgári kötelességek megtagadása azt jelenti, hogy méltóak vagyunk a polgár névre, tehát szelidek vagyunk és alázatosak, okosak és szabadok és talán szeretteletjesek is, de sohasem vétkesek és nem is gyűlölködők.

— Először 1919-ben világosított így fel Isten, mikor a Rowlatt-féle törvény ellen indult meg a tiltakozás. (Ez a törvény a háború befejezése után is meghosszabbította a cenzurát, továbbra is érvényben tartotta a kivételes törvények uralmát és nem engedte működési köréhez a hindu parlamentet, amelyet a háború alatt az angolok félelmükben s a hindu nép megtévesztésére összehívtak.) Akkor Ahmedabad, Virangam és Kheda tévedett meg. (Ezeket a helyeket zavargások voltak, amelyekben a hindu nép hevesen lépett fel elnyomói ellen.) Amritsar és Katur tévedett. (Amritsarban történt az, hogy az angolok hétszáz békés hindut lemészároltak és Gandhi itt azt nevezi Amritsar tévedésének, hogy a nép nem tűrte szótlanul a mészárlást, hanem fellázadt ellene.) Megtaláltam az igaz utat, beláttam, hogy tévedésem, amelyet számitásaimban elkövettem, a Himalája nagyságával vetekszik, megalázkodtam Isten előtt és az emberek előtt s nemcsak a tömegek polgári engedelmességét szüntettem meg, hanem a magamét is...

— Másodszor a bombay-i eseményekben hangzott Isten beszéde. Isten akkor szemmel látható bizonyosságokat küldött nekem... Megállítottam a tömeges engedelmességét, amelyet Bardoliban akartunk elkezdni. Ekkor már a megaláztatás nagyobb lett, mint először volt, de jót tett nekem. Bizonyos vagyok abban is, hogy a nemzet nyert ezáltal a késedelem által: India csak így maradt az Igazság és az Erőszaknélküliség egyedüli képviselője.

— Azonban egy megpróbáltatás sem volt olyan keserű, mint ez a mostani... Isten világosan beszélt Csauri-Csaurában... Abban a percben, amikor India azzal büszkélkedik, hogy most az Erőszaknélküliség által a Szabadság trónjára lép, szomorú jel a nép haragja, amely erőszakosságra vezet... Azoknak, akik kimondták az Együtt Nem Működés jelszavát, szigorú ellenőrzést kell gyakorolniuk az ország felett. És ez addig nem válik lehetségessé, míg urrá nem leszünk azokon, akik mindenre kaphatók...

S ahogy előbb, a bombay-i véres napok után azt fogadta, hogy mélységesen fog imádkozni népe megvilágosításáért, s hogy Isten kegyelmének elnyeréséért minden héten egy böjtnapot tart, most öt napos böjtot mér magára, hogy Isten teremtsen világosságot és biztos látsást elméjében, hogy népének megbízható vezére lehessen.

A hindu nép nem fogadta egységesen Gandhinak ezt a visszavonó intézkedését.

Harmadszor történt már, mint Gandhi levele írja, hogy Gandhi megállította az erőszak-nélkül való szabadságharcot, mert mint levelében is írja, mind a háromszor erőszakosságra ragadtatta magát a nép. A két előző eset arra szolgált, hogy mind nagyobb hatása legyen a Gandhi módszerének, amelyet bizvást nevezhe-

tünk Isten módszerének is, és hogy a legnagyobb tömegeket is magával ragadja az erőszak nélküli való győzelem vágya. India reszelt, mint ahogy az egész test reszket, ha valami nagy erőfeszítésre készül és váratlanul a semmibe ütközik bele.

Gandhi intézkedését a szűkebb nemzeti tanács alapos vita után egyhanguan magáévá tette. A nemzetgyűlés azonban, amelyet Gandhi azért hívott egybe, hogy annak beszámoljon történetéről s hozzájárulását kérje az akció felüggesztéséhez, — csak kétharmad többséggel fogadta el Gandhi bejelentéseit. — Egyharmadrész égett a türelmetlenségtől, az akció haladéktalan folytatását követelte, sőt sokan voltak közöttük olyanok is, akik azt kívánták, hogy dobják el a Gandhi módszert és harccal, fegyverekkel küzdjék ki India szabadságát.

Gandhi tudta, hogy ellenzéke nagy, de nem félt tőle.

— Akinek nem tetszik az, amit én javaslok, felelte a nemzetgyűlésnek, vonuljon ki és alakítson másik nemzetgyűlést. Cselekedjen mindenki úgy, ahogy akar, — én attól sem félek, hogy teljesen magamban maradjak. Semmitől sem félek annyira, mint a tömegek uralmától. (Gandhi esküdt ellensége a bolsevizmusnak is, amelyről tudja, hogy a lélek, a szabadság és az emberiség gyilkosa az). — Tudom, hogy a gőg és a hiúság azt parancsolná, hogy folytassam az ellentállás vezetését, de ez számomra csak újabb ok arra, hogy ezt ne tegyem meg.

A hindu nép újból alávetette magát vezére szavának.

S kitűnt, hogy nem ez az igazi megpróbáltatás a hindu népre, hanem az, amikor Gandhit elveszítik, mikor vezére nélkül kell keresnie annak szellemét és vezére nélkül folytatni a harcot az igazságért.

(Folyt. köv.)

Osztrák osztálysorsjáték

100.000 sorsjegy!
50.000 nyeremény!

260 millió lej összegben,
mely minden levonás nélkül kifizetettik.
Főnyeremény:

750.000 Schilling — 18 millió lej,
további nyeremények

12 1/2 millió lej	8 millió lej	5 millió lej
500.000 S.	250.000 S.	200.000 S.

1 millió 800.000 lej	1 1/2 millió lej
75.000 S.	80.000 S.

2 a 1 1/2 millió lej	2 a 1 millió lej
2 a 50.000 S.	2 a 40.000 S.

3 a 750.000 lej stb.
3 a 30.000 S. stb.

Minden második sorsjegy nyer
Az I. osztályu húzáshoz kériük
szíves megrendeléseit legkésőbb no-
vember 16-ig.

A sorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/4	1/8 sorsjegy
800 lej	400 lej	200 lej	100 lej

Szíveskedjék még ma megrendelését nekünk beküldeni, miután az eddigi sorsjátékok sorsjegyei még mindig időbejárt véglegesen elkelték, ami a legjobb bizonyítéka sorsjátékunknak, általános kedveltségére. Minden megrendeléshez hivatalos terv csatolattik, a betét összege a sorsjegy(ek) kézhez vétele után fizetendő. — **Legszerencsésebb osztálysorsjáték 16 áruda**

A. GAEDICKE & Co.
WIEN I. Franz Josefskai 47.

GYERMEKVILÁG

Rovatvezető: Teleky Dezső (Dezső bácsi)

Zolika meghalt

Fekete a széle a kis cédulának,
De még teketébb a róla síró bánat...
Elzúgja a szél is amerre csak átszál:
Elhervadt egy bimbó, letört egy parányi
Gyöngé kis virágszál...

Hány remény övezte e kicsike bimbót,
Mig az élet fáján nyiladozva ringott!
Mosolya napfény volt, életet lehellő,
De rá lett a dülő, hervadásra készítő
Hideg őszi szellő!

S elment ő, eltűnt ő egy kicsike sírba,
Hiába ápolták jó szülei sírva...
A jó Isten tőlük ungyalnak elkérte,
Adjon ez a tudat vigasztalást fájó
Bánatukban érte!

Uj tavasz jöttével, ha a lomb kizöldül:
Felkúldi majd nekik vigasztul a földből
Virágok szirmában napfényes mosolyát,
Suhánó szellőben ölelését, csókját,
Ölelését, csókját...

Erzsike néni.

Testvérek vagyunk

Írta: Honka néni

6

Egész másnilyen volt a göndörhaju. Csufneveket osztogatott mindenkinek. Cílt "Petőfi-frizúrának" keresztelte el, mert rövid, vastagszálu, tömött haja úgy meredt ég felé, mint az a Petőfi képeken látható. A kis Novák Gizit sápadt arcszine miatt zöldbékának nevezte. Egy kis sovány lány volt a cernaszál, kit egyre azal fenyegetett, hogy tübe fűzi, egy másik kis fecsegőt Mátyásmadárnak hívott. De ha neki próbáltak mondani valamit, ütött, karmolt, tépázott. Köténye tele volt tintafoltokkal, mert tolltörőnek azt használta. Amellett hiu volt. Büszke volt göndör hajára, szerette magát piperézni s a tákörben nézegetni. Ő találta ki, hogy a nyitott ablakszárnyat nagyszertűen lehet tükörgyánánt használni, ha mögéje fekete kendőt tartanak. Bátyja, ki a városban cukrászinas volt, husvétra csokoládényulat szokott neki hozni, ezért aztán, ha elakart valakinél érni valamit, például hogy leírassa az iskolai feladatát, mindig azzal kecsegtette az illetőt, hogy ad majd a csokoládényulából. Szegény tapsifüles, el volt lgerve huszféle is. Mikor aztán eljött a husvét, adott is némelyiknek egy mákszemnyit. S attól kezdve, ha valaki megtagadta kérését, a legádázabb szemrehányással tudta mondani:

— Pedig ugy-e adtam „csokoládényulat?”

Volt Évike osztálytársnői között egy Matild nevű kis német lány, ki néhány szót tudott csak magyarul s azt is olyan furcsán ejtette ki. A többiek ezért kinevették és utánozták, ami a kis németnek szemmel láthatólag rosszul esett. Évike bár nem volt a csufolódók közt, mindig szégyenkezést érzett ilyenkor előtte. Félénken pillantgatott rá, vajjon nem fakad sírva? Egyszer, mikor senki nem hallotta, meg is kérdezte, nem haragszik rájuk? Az csak vállát vonogatta, úgy látszott, nem igen érti, mit kérdeznek tőle. Egyszer pedig, mikor valamit nem jól mondott s a többiek nevettek, Évike kijavította s addig mondogatta vele, míg helyesen ejtette ki. A kis Matild ezt egész természetesnek vette s attól kezdve, ha magyarul beszélt, Évike arcáról olvasta le, hogy jól mondja-e. Mikor aztán kötni tanultak ügyetlen kis ujjalk izzadva vergődtek az átforrósodott tük között, — miközben a pamut mindig összecsomósodott s a szem mindig leesett, — Matild, a kis német lány, kit otthon nagymamája korán megtanított efajta munkákra s különben is nagyon ügyes kezű volt, odalopdózt Évike háta mögé, szó nélkül kivette kezéből a szegény, összenyomorgatott, bizonytalan színtű kötést s olyan darabot kötött rajta, amennyit Évike egy hét alatt sem bírt volna megcsinálni.

Csakhamar a nagylányok közül is megismert néhányat. Legszébb volt közöttük Ágoston lona. Azt beszélték róla, hogy sütővassal gön-

döríti a haját, meg szőlőszírral keneti a száját, hogy szép piros legyen.

— Kacérkodik a flukkal — mondta Kereskes Vilma, egy ötödösztályos lány. Figyeljétek csak meg, ebédnél mindig a fluk asztala felé tekintget.

Ez az Ágoston-lány a kicsinyektől megvette a fülbevalójukat cukorért, szentképért vagy néhány krajcárért. Azok nem mertek ellenkezni s ráálltak a cserére. Végül is Irén néni, a nagy lányok nevelőnője, észrevette, hogy mindig más és más fülbevalót visel, akkor aztán kiderült minden s kiki visszakapta a magját.

A nagylányok legtöbbje szerette hatalmát éreztetni a kicsinyekkel. „Kis tacsók”, „kis mintagrálsz”-ok voltak ők, akiket pohár vízért, kendőért s a kinn felejtett könyvért szalajtottak s csak a göndörhaju volt olyan merész, hogy egyszerűen úgy tett, mintha nem hallana semmit. Vagy ha már muszáj volt hallani, „majd ha fagy” kiáltással sarkonfordult s elvágtatott.

— Majd ha egyszer a Gyetvai Anna parancsolgat, annak megteszem. Csak az a csodálatos, hogy ő sohasem parancsolgat — felelt még messziről is széles, tele szájjal a göndörhaju.

Nem tudni biztosan, honnan eredt az, hogy a kicsinyek kivétel nélkül másnilyenek, különbenek tartották ezt a Gyetvai Annát, pedig nem volt szép, vig sem volt s még a legkisebbet is, ahelyett hogy tréfálkozott volna velük, inkább komolyan vette. Neki megtettek volna akármit. Ugy lehet, azóta, hogy egyszer ő helyettesítette a tanulóórán Melánia néni, kinnek kis fia, Ferike megbetegedett s hogy többet lehessen mellette, megbízta Annát a felügyelettel. Anna ott ült Melánia néni asztalánál s egy könyvben lapozgatott. Néhányan, kik nagyon is örültek a változásnak, féktelen jókedvükben a többi sem hagyták tanulni. Anna néhányszor rászólt a rendetlenkedőkre, kis időre el is csendesedtek, de csakhamar újból kezdtek. Erre Anna egy darab papírost s ceruzát kért s feljegyezt néhány nevet. Biztosan a rendetlenkedőket. Ez hatott. S amint közeledett a hét óra, a leglármásabbak lettek a legcsendesebbek. Már nagyon is jók voltak, csak nevük ne volna rajta a papíron. Pont hétkor jött Melánia néni s számon kérte a rendetlenkedőket. Anna becsukta könyvét s nyugodtan fölállt helyéről. Kezében tartotta a cédulát. Negyven szempár figyelt feszült várakozásban: vajjon odaadja? Igen, már nyújtja is Melánia néni felé, ki vésztjósóan olvas néhány nevet. De valami tévedés kellett hogy legyen a dologban, mert egészen más neveket vártak.

— Ezek voltak a legjobbak — mondta Anna nyugodt, tiszta hangon.

Melánia néni homlokáról elsimultak a haragos ráncok, arca barátságos kifejezést öltött. Anna megindult az ajtó felé. S amint elhaladt a kislányok csoportja közt, „jó” és „rosszak” egyaránt valami hirtelen felbuzgó meleg csodálkozással néztek utána. S valami jóleső érzés visszamaradt lelükben, mely újból és újból feltámadt bennük, valahányszor csak látták őt. Ettől kezdve, ha őt küldte be Melánia néni felügyelni, nem kellett egy szót sem szólnia, a szeme rebbenésének is engedelmeskedtek.

VII.

Évike csakhamar otthonosan érezte magát s megtalálta a maga külön utját is.

Az udvar mögött, közel a fluk kuglizójához, kis virágos kertet fedezett fel. Szép kis kert volt az még így őszi felé is, tele késel violával, őszirózsával, petóniával. Méhes is volt benne. Évike be-beszókkott ide, mert ez a hely otthonra emlékeztette. Édesapának is voltak méhei s Évike dolga volt, hogy naponta friss vizet készítsen a kasok elé. Most aztán felébredt benne a kötelességérzet s nem nyugodott, míg valahonnét egy régi rossz cserepet nem kerített, laposan kivájt felét teleöntötte vízzel s odakészítette, s aztán, mint otthon szokta, lesbeállt, jönnek-e inni a kis zümmögő munkások?

Itt rendszerint egyedül volt, a többiek messze elkerülték e helyet, mert féltek a méhcsípéstől s különben is ilyos volt a kis kertbe a bemenetel. Mikor ezt Évike megtudta, szivdobogva nézett körül, ha nem látja-e valaki? Remegő kézzel vitte a vizet a rossz kis cserepben, de azért bevitte.

A méheken kívül a fákat is szerette. A nagy játszódudvart köröskörül két sor akác szegélyezte. Összeboruló lombjuk hús árnyékot

adott a játszadozó gyermekeknek. Felsőbb iskolások, kiknek nagy, vastag könyvekből sok leckéjük volt, jóízűen tanultak a szép zöld lomb-sátor alatt. Még régen, mama mesélte egyszer, hogy a fák is énekel s éreznek, mint az emberek. Jó és rossz napjaik vannak. Barátaik vannak és ellenségeik. S amint Évike közöttük járkált, meglepte néha az az érzés, hogy csakugyan élőlények közt van s néha úgy tetszett, mintha beszélgetnének egymással. Máskor meg úgy volt, mintha hozzá szólóának, talán be akarták őt avatni valami titkukba, a fák titkába, a fák nyelvén. Évike gondolataiban megszólította őket, kérget, repedezett törzsüket megsimogatta megszámlálta őket, hogy hány van, vannak-e anyian, mint ők, gyermekek? Elénekelte a dalokat, amiket még otthonról tudott s elgondolkozott rajta: értik, hallják vajjon?

Máskor meg úgy képzelte őket, mint boglyasfejú nagy fagyermekeket, akik bizonyára szereik a mesét. Kihozta meséskönyvét, letelepedett közéjük egy padra s olvasni kezdett s senki más nem tudta, egyedül csak ő, hogy nem magának olvas.

(Folyt. köv.)

Adomák

Amíg a gazda alszik

Mikor II. Szolimán, a hatalmas török szultán Belgrádot ostromolta, egy szegény asszony panasszal járult eléje: „Mialatt aludtam, mondá, katonád ellopták a tehénemet, melyek egész vagyonom voltak”.

— Nagyon mélyen aludtál, felelte a szultán, mivelhogy nem hallottad a tolvajokat.

— Nyilván aludtál, válaszolt az asszony, s annál nyugodtabban, mivel azt hittem, hogy a szultán őrködik a közbiztonság felett.

A felfordult világ

Egy spanyolt tél idején Oroszországban több kutya vett üldözőbe. A spanyol lehajolt, hogy követ vegyen föl, hogy az ebeket elkeresse vele, de a kő olyan erősen tartotta magát, hogy nem tudta kikaparni a földből.

— Óh, rettenetes ország, kiáltotta, ahol a kőeket megköltik, a kutyákat meg szabadjára engedik!

A kölcsönadott arc

Egy hivatalnok, akinek nagyon csekély volt a nyugdíja, a miniszterhez fordult és kérte, emeljék fel a nyugdíját.

— Miniszter ur, mondá, éhen halok, s ezt bizonyára nem akarja a kormány.

— Uram, válaszolt a miniszter, a hivatalnok piros-pozsgás arcát nézve, az ön ábrázata megcáfolja a szavait.

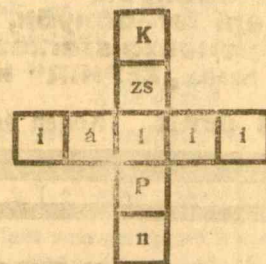
— Téved, miniszter ur, felelte a szegény nyugdíjas, ez az arc nem az enyém, hanem azé a vendéglőse, aki már hat hónapja hitelbe ad enni nekem és a családomnak. Gyula bácsi.

REJTVÉNYEK

I.

Malomrejtvény

Berenkey Kornéltól

II.

Szórejtvény

AZ Ist alma
c alma alma
alma

Megfejtés határideje: XI. 30.

A megfejtők között egy szép könyvet sorsolunk ki.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Egy teljes férfiöltöny- készlet

Lei 896'—

árért.

Kiváncsi a következő legjobb gyártmányú férfi ruházati cikkeket küldjük postán, utánvétellel.

1. Három méter gyapjuszövet egy elegáns férfiöltöny részére, 142 cm. szélességben, minden színben, divatos mintával.
2. Három méter divatos színű és mintájú olasz zefir.
3. Három pár különböző színű férfizokni.
4. Egy elegáns férfinyakkendő mercerizált felselyemből.

Mindezen cikkeket Lei 895'— árért szállítjuk.

Ugyanezen készlet „Extra” minőségben Lei 1075'—

„Prima” „1285'—

Ugyanezen készlet „Prima” B. „Lei 1875'—

Egy ingyen-ajándék!

Három teljes készlet rendelésénél minden öltönytől a bélést díjtalanul szállítjuk. A szállítás előleg fizetése nélkül, utánvétellel történik.

Minden felelősség nélkül: Ha a cikkek nem megfelelőek, az összeg térítése mellett visszavetnek.

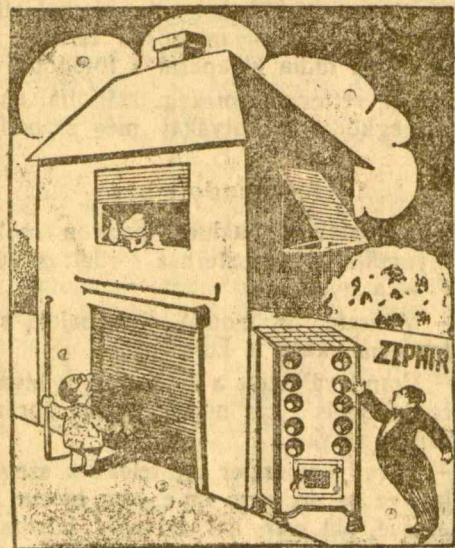
Megrendelések a következő címre kéretnek:

“METEOR” — JASI
Str. Ștefan cel Mare 68.

Mit írnak üzletfeleink?

1927. július 26. Nagyon köszönöm a részemre küldött csomagot, amelyet én teljes és jó állapotban megkaptam. Kérem közölje soraimat újságjában; nagyon sok rendelő igen megelégedett ezzel a küldeményvel, és rövid időn belül még több megrendelést fog kapni. Teljes tisztelettel: Titu Emilescu Batasești Paia, jud. Dolj.

1927. augusztus 26. Ezennel köszönetemet fejezem ki a nekem küldött csomagért, amelyben valamennyi, az újságban hirdetett cikket megkaptam. Tisztelettel Sergent Buzdugan Ștefan, Cetatea Albă. 2718

Románia legrégibb
és legmegbízhatóbb
redőny- és kályhagyára

Szántó Dezső és Fia

Oradea, Strada Marășești 8.

Acéllemezz redőnyök,
Elingenli faredőnyök,
Napellenző-szerkezetek.
Szab. „ZEPHIR” kályhák.

Redukált árak. Kérjen árjegyzéket.

Villamos agregát

kifogástalan állapotban, benzínmotor
12 HP. 4 cilindrerrel, közvetlenül hoz-
zákapcsolt dinamóval, 7 kw., 56
amper 125 volt, kapcsolótáblával és
hozzávaló műszerekkel **eladó.**

Érdeklődők üzemből megtekinthetik a bras-
sói korcsolyázóegylet házában, a Vár-utca
!— felső végén. — !—

LUCA P. NICULESCU

Utóda Jon Muntean áruházai

Kapu-u. 15 szám BRASSÓ Virág-sor 13 szám

ezuton hozzák a n. é. közönség szíves tudomására, hogy nagy
tétel saison-cikket bocsátottak eladásra **mélyen leszállított
árak mellett.** Szíves tájékozással alant jegyzünk néhány
mutatványt:

Fehérneművászon, kiváló minőségben	36'—	Lei-15l
Ingzetírek és oxfordok	36'—	„ „
Tenniszflanel I-a minőségben	32'—	„ „
Francia pijama divatflanel	50'—	„ „
Cérna-barchendek 75/80 cm. szélességben	50'—	„ „
Pyrinée francia flanel	60'—	„ „

Ezenkívül dus választékban

**férfi-, nőruha, valamint kabát divat-
szövetek,**

színes gyapjuflanelek, plüssök, bársonyok. Férfi-, nő- és gyer-
mekharisnyák. Függönyök.

**Divatselymek a legkitünőbb minő-
ségig. Hatalmas készlet vászonne-
müekben:**

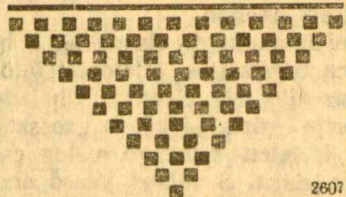
lennvászon, indián (batsztchifon). Opál, grenadin minden színben,
szélességben és minőségben — fehérnemű és kelengye céljára.
Szőnyeg és lábtörő minden méretben.

**Az igazgatóság ezuton kéri a n. é. közönséget, hogy
reklámáraitól az áruházak látogatása által szerez-
zen meggyőződést.**

Meglepően olcsó árak!

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Az igazság

Az idei szezon nem váltotta valóra hoz-
záfűzött reményeinket.
Ezért megmaradt egy óriási raktárunk,
melyet ki akarunk árusítani, minthogy
sürgős szükségünk van pénzre.
Ezen célból minden, különben is olcsó
árucikkünknel
10% + 3% = 13%
engedményt adunk.

Használja ki az alkalmat!

WLAAT
és
WLAAT
KAPU-UTCA 20.
BUZASOR 3.

Bukaresti magyarok!

Egyedüli erdélyi órák, ékszerész és látsze-
rés üzlet, ahol teljes bizalommal és legol-
csóbban vásárolhatunk.

Legfinomabb svájci gyártmányú órák.

Ébresztő órák Lei 170'—

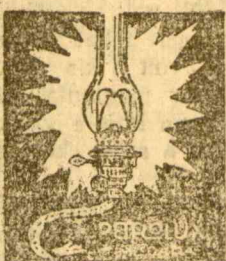
Karikagyűrűk és menyasszonyi ajándékok dus
választékban.

Előrangú óra- és ékszerjavító műhely! Órajavításoknál és eladásnál
2 évi írásbeli jótállást vállalunk.

Postal rendeléseket gyorsan és pontosan szállítunk!!

Cím: Ceasornicăria „Ardeleană” București Str. Sf. Vineri 17

„PETROLUX” a csodafény égő

minden petróleumlámpára azonnal alkalmazható. Fényereje 90 gyertyafény. 13 óra
alatt éget el 4 liter közönséges petróleumot. Egyszerű kezelését eladóink bemu-
tatják. — Üzletek, vendéglők, utcák világítására erősfényű, robbanásmentes nagy
függőlámpák 300—2000 gyertyafény erősségben, valamint a legmodernebb petro-
leumgázfűzők és kályhák azonnal szállíthatók. Készülékeink és alkatrészeik a
legolcsóbb árban. — **Óvakodjék a nagyhangon hirdetett, drága és
rossz utánzatoktól!** — Kérjen ingyen ismertető árjegyzéket.

„PETROLUX” Timișoara, IV., Strada Văcărescu 28 sz.

Női szörme kabátok, bundák, szörme különle-
legességek, boák nagy raktárral Olcsó
árak. Megtekintés vételkényszer
nélkül. Hiteleképes egyének-
nek fizetési könyvi-
tések !!!!!

Lókkát garancia mellett festünk
minden színre 350—Leiert.

ROSENBERG SIMON

szűcs és szörmedruházz Brassó, Kapu-u. 42 sz.

Előnyös ár! Dus választéki Szolid
kiszolgálás.

Nagy zongora javítások, új klaviatúrák me-
chanikák, húzások hangolókulcsok stb. stb.
Vidéki javításokat is vállalok.

elsőrendű referenciák szállított munkákról.
Einschenk Károly

Brassó, Fekete-utca 54.

Vas-, réz- és harangöntőde

Bármilyen megrendeléseit — elsőrendű kivitel-
ben — előnyös feltételek mellett, azonnal szállít

Negri & Comp.

Dicioșanmartin (Târnava Mică.)

Primăria Municipiului Brașov

No. 22984—1927

Convocare

Am onoare a invita membrii consiliului comunal
la ședința, care va avea loc în ziua de 17 Octombrie
1927 ora 16 în sala Statului.

Ordinea de zi:

1. Verficarea procesului verbal al ședinței pre-
cedente.
2. No. 20735—1927 Regulamentul privitor la or-
ganizarea corpului pompierilor de profesiune și a ser-
viciului de salvare a Municipiului Brașov. (Raportor:
Dr. V. Ziske)
3. No. 13536—1927 Vânzarea a 6 case orăș. (Ra-
portor: Dr. Ziske V.)
4. No. 17051—1927 Cedarea unui teren în esten-
siune de 5 iug. 129 □ pe muntele „Postovar” Societății
Carpatine (Secția Brașov) (Raportor: M. Zerbos.)
5. No. 15065—1927 Adresa prefecturii județului
Brașov, referitor la preluarea străzii Fabricii în pose-
siunea și întreținerea Municipiului Brașov (Raportor:
Dr. Szele B.)
6. No. 10609—1927 Regularea străzii de pe dealul
Livada Poslei (Raportor: Dr. Szele B.)
7. No. 19251—1927 Regularea străzii Pe-Tocile
(Raportor: Dr. Szele B.)
8. No. 2734—1927 Intocmirea planului de siste-
matizare a orașului Brașov (Raportor: Dr. Szele B.)
9. No. 4184—1927 Cererea lui Gross George,
pentru aprobarea parcelării unui teren la halta „Subur-
biu” (Raportor: Dr. Szele B.)
10. No. 5614—1927 Cererea bisericii evanghelice
maghiare, pentru aprobarea parcelării unui teren lângă
drumul Tiliușchiu (Raportor: Dr. Szele B.)
11. No. 21875—1927 Modificarea liniei de ali-
niere în Str. Fabricii (Raportor: Dr. Szele B.)
12. No. 19778—1927 Limitarea numărului de auto-
buse (Raportor Dr. Schnell C.)
13. No. 21510—1927 Propunerea Delegației Per-
manente în chestiunea școlii industriale orașenești.
(Raportor: Dr. Schnell C.)
14. No. 20613—1927 Renunțarea Dlui N. Stoico-
vici din postul unui membru al comisiei p. administra-
rea școlii industriale orăș., și ev. alegere a unui nou
membru (Raportor: Dr. Schnell C.)
15. No. 24416—1927 Organizarea serviciului teh-
nic a Municipiului Brașov (Raportor: Dr. Szele B.)
16. No. 9150—1927 Propunerea Delegației per-
manente în chestia urcării ehiriei funcționarilor și an-
gaților orăș. (Raportor: Dr. Schnell C.)
17. No. 21029—1927 Alegerea unui membru în
comisia instituită, pentru administrarea taxelor după
spectacole (Raportor: Dr. Schnell C.)
18. No. 22092—1927 Aprobarea improprietărilor
propușe de comisia de improprietărire. (Raportor
Dr. Ziske V.)
19. Interpelări.

8686

Primar: Moga.

Alapított: 1904 **Erdély** Telefon: 5—32
legnagyobb raktára!

Witkovitzli fekete és horgonyzott vascsövekben, vala-
mint összekötődarabok, Vívezetékberendezési kel-
lékek, Fürdőberendezések, úgymint kádak, fürdő-
kályhák, fajtencé-mozdók angolberendezésű őrszékek,
fajtence falburkolatok, mindennemű vízcsapok, stb.
Vidéki megrendelések szakszerűen lesznek össze-
állítva, érdeklődésre a berendezések szerkesztésére
vonaikozóan felvilágosítással szolgálunk.

Allandó nagyraktár prima tescheni
horgonyzott lemezekben.

2529

Kertész Henrik, Brassó.

1 napig legyen türelemmel és
2 ségtelenül meg fog győződni
3 igazságról!

1. A ruházkodás a súlyos pénzkrízis
dacára sem gond már.

2. Lehet még jó áru! — olcsón venni

3. Szolid, előzékeny és lelkiismeretes
kiszolgálás újból a legfőbb üzleti elv

Egy nap múlva nyílik meg dus választéku textil-
és divatárukázunk, ahol Ön a legelőnyösebben
fedezheti mindennemű ruhanemű-szükségletét
Kérje és olvassa hiteinyomtatványunkat, látogassa
vételkényszer nélkül áruházunkat és
meg fog győződni a 3 igazságról!!!!!!

»GLORIA«

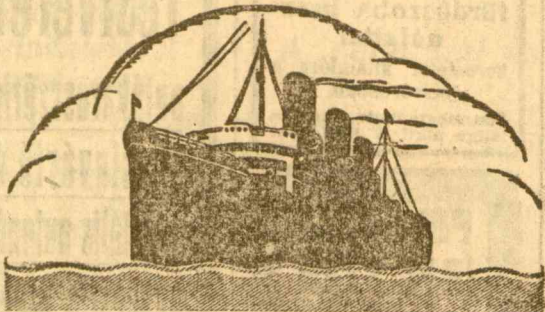
textil- és divatáruház
Brassó, Kut-utca 30/b.

Az ország legmoder-
nebb autó-garagea.
Külön boxok. Éjjel
nappal kocsi-
sás, zsirozás,
stb. stb. stb.

Megnyílt a
»RAPID«
GARAGE
Telefon 243.

Szálloda, fürdő
és étterem a ko-
csivezetők ré-
szére. !!!!!!!
Benzin!
Olaj!

BRASSOV, Strada Scăldătorii (Uzoda-utca) 9.

Délamerika

Argentina, Brazília, Uru-
guay, Chile és Peru

Keletindia

Columbia Venezuela,
CUBA—MEXICO felé

a **Hamburg—Amerika Linie**

modern óceángőzűseivel.

Minden héten indul Hamburgból.

Felvilágosításokat, prospektust készséggel ad a

HAMBURG-AMERIKA LINIE S. A. R.

Igazgató: L. H. LAZAROVITZ

Timisoara, Str. Mercy 2. • București, Cal. Griviței 183.

Flókok:

Arad: Str. Eminescu 12. • Cernăuți, Chișinău.

Cementipari gépek

cementtöltő-cserepek, áreges beton-
tömbök, beton- és salaktéglák, ce-
mentlapok stb. előállítására.

Formák

betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsőfo-
kok stb. előállítására.

„I-a cementfestékek ..

Komplett cementipari berendezése-
ket raktárról azonnal szállít:

„MODERNA“

Építőipari Gépek és Radiátor R.-T.
Brassó, Kis-utca 12. Telefon 5-78 sz.

Mielőtt gépeket vásárol,
tekintse meg gazdagon felszerelt
raktárunkat.

Prospektusok, árajánlatok díjmentesen.

Nyomairott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körirógógépén. — Brassov—Brassó.